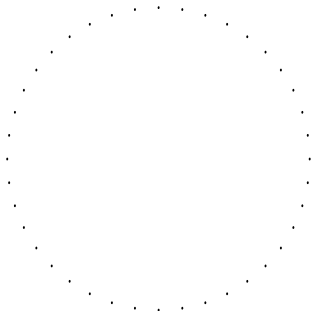

INVESTOR	HLAVNÉ MESTO SR BRATISLAVA	
	Primaciálne námestie 1	
	814 99 Bratislava	

VYPRACOVAL Ing. Radoslav MINAROVIECH 		HLAVNÝ INŽINIER (KOORDINÁTOR) PROJEKTU Ing. Juraj ŠMIGURA 				
ZODPOVEDNÝ PROJEKTANT Ing. Juraj ŠMIGURA 		KONTROLOVAL Ing. František BRLIŤ 				
STAVBA PRIECHOD PRE CHODCOV A DOBUDOVANIE CHODNÍKA V KRIŽOVATKE ULÍC KRÁSNOHORSKÁ A BETLIARSKA						
KRAJ BRATISLAVA V		KATASTRÁLNE ÚZEMIE PETRŽALKA		SÚRADNICOVÝ SYSTÉM S-JTSK		
				VÝŠKOVÝ SYSTÉM BpV		
				STUPEŇ PS		
OBJEKT PLÁN BEZPEČNOSTI OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI				POČET A4	37 x A4	
				MIERKA		
				ČÍSLO ZÁKAZKY	51/24	
				DÁTUM	06/2025	
PRÍLOHA				SÚPRAVA	ZMENA	PRÍLOHA
ČASŤ G		KÓD				

OBSAH

1. SPRÁVA.....	3
1.1 Identifikačné údaje	3
1.2 Predslov	3
2. VYMEDZENIE ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI	4
2.1 Plnenie požiadaviek plánu BOZP	4
2.2 Pôsobnosť a ciele plánu BOZP	5
3. STAVEBNÉ PRÁCE.....	6
3.1 Stavebná činnosť	6
3.2 Prevádzka zariadení.....	6
3.3 Postup výstavby	6
4. DOPRAVNÉ KOMUNIKÁCIE	7
4.1 Prístupové komunikácie a plochy	7
4.2 Skládkové plochy a plochy vhodné pre zariadenie staveniska.....	8
4.3 Spôsob ochrany sietí a objektov.....	8
4.4 Zabezpečenie výkopu a výkopových prác	9
5. NÁVRHY MINIMÁLNYCH BEZPEČNOSTNÝCH A ZDRAVOTNÝCH POŽIADAVIEK...9	
5.1 Postup pri identifikácii rizika	9
5.2 Koordinácia plánu	9
5.3 Koordinátor bezpečnosti.....	11
5.4 Manažér stavby.....	11
5.5 Ostatní zamestnanci vedenia stavby	11
5.6 Zhotoviteľ (podzhotoviteľ).....	11
5.7 Stavbyvedúci.....	12
5.8 Majstri a vedúci pracovných čiat.....	13
5.9 Zamestnanci	13
6. ŠKOLENIA O BOZP A PO	13
6.1 Vstupné školenia.....	14
6.2 Školenie zamestnancov na stavenisku	14
6.3 Špeciálne školenia a kurzy	14
6.4 Protiúrazové opatrenia	14
7. RIZIKO PRE ZAMESTNANCOV NA STAVBE.....	14
7.1 Prípravné práce pred začatím zemných prác	15
7.2 Zásady pre vykonávanie zemných prác.....	15
7.3 Doprava materiálu ako zdroj ohrozenia	17
7.4 Stroje na zemné práce	17
7.5 Zakázané činnosti	18
7.6 Rýpadla a nakladače, dózery	19
7.7 Vrtáčky a vrtacie kladivá, ručné rotačné nástroje.....	19
7.8 Dopravné cesty	19
7.9 Manipulácia s bremenami	19
7.10 Skladovanie hmôt a materiálov	20
7.11 Nakladanie a vykladanie	21
8. BEZPEČNÉ PRACOVNÉ POSTUPY	21
9. ZABEZPEČENIE PRACOVISKA.....	21

9.1	Udržiavanie poriadku a čistoty na stavenisku	21
10.	VYBAVENIE PRACOVNÍKOV ZHOTOVITEĽA OSOBNÝMI OCHRANNÝMI PRACOVNÝMI PROSTRIEDKAMI.....	22
10.1	Vybavenie OOPP	22
11.	POŽIARNA OCHRANA.....	22
12.	ZDRAVOTNÁ SPÔSOBILOSŤ PRACOVNÍKOV	22
13.	SÚVISIACE ZÁKONY, VLÁDNE NARIADENIA A VYHLÁŠKY	23
14.	REGISTER NEBEZPEČENSTIEV, HODNOTENIE RIZÍK A OPATRENIA	25

PLÁN BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

1. SPRÁVA

Plán bezpečnosti práce je vypracovaný v zmysle Nariadenia vlády SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

1.1 Identifikačné údaje

1.1.1 Stavba

Názov stavby:	Priechod pre chodcov a dobudovanie chodníka v križovatke ulíc Krásnohorská a Betliarska
Kraj:	Bratislavský
Okres:	Bratislava V
Katastrálne územie:	Petržalka (804959)
Druh stavby:	Novostavba

1.1.2 Objednávateľ

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava,
Primaciálne námestie č. 1, 814 99 Bratislava

1.1.3 Projektant objektu

CEMOS, s. r. o.
Mlynské Nivy 70, 821 05 Bratislava

1.2 Predslov

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri vykonávaní stavebných prác ako i pri montáži technológií a využívaní stavby je zložitý mechanizmus. Kladie nároky na organizáciu riadenia a nezahŕňa len prevenciu proti úrazom a haváriám, ale aj sústavné zabezpečenie činností v súlade s platnými právnymi predpismi. Zvýšené nároky kladie najmä pri účasti viacerých poddodávateľov a ich koordináciu v súvislosti so stavebnými prácami, montážou technológií a vybavenia. Povinnosti jednotlivých realizátorov musia byť písomne dohodnuté a vzájomne musia jednotlivé subjekty upozorniť na nebezpečenstvá a z nich vyplývajúce riziká pri stavbe. V tejto dobe treba zvažovať všetky stránky ochrany zamestnancov súvisiace s prácou – fyzickú aj psychickú pohodu, pracovné a hygienické podmienky, sociálne vybavenie pracovísk.

Starostlivosť o BOZP je nezastupiteľnou povinnosťou a zodpovednosťou vedúcich zamestnancov každého zamestnávateľa. Pracovné činnosti si vyžadujú dôsledný prístup všetkých zamestnancov realizátora, pri zabezpečení vytvorenia podmienok BOZP vyplývajúcich z bezpečnostných predpisov a noriem. Predmetom tohto plánu BOZP je splnenie § 6 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý predpisuje stavebníkovi povinnosť dodržiavať podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri príprave projektu stavby v rozsahu stanovenom v osobitnom predpise, t. j. § 3 nariadenia vlády SR č. 396/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

Zahŕňa podmienky realizácií činnosti pri stavebnej príprave, a samotnej realizácii prác na stavbe, vrátane obslužných činností. Všetky materiály, zariadenia, použité na stavbe musia spĺňať podmienky zhody výrobkov doložené certifikátom. Plán nemôže jednoznačne špecifikovať a presne stanoviť pravidlá a obsiahnuť všetky potrebné kroky pri BOZP na realizovanej stavbe, ale má byť základným predpisom pre realizáciu úloh na stavbe. Na základe vypracovaného plánu je nutné zvoliť systematický postup vychádzajúci z postupu prác na stavenisku v rámci ktorých sa podarí zabezpečiť plnenie úloh BOZP.

1.2.1 Charakteristika staveniska

Lokalita stavebného objektu je na Betliarskej ulici v Bratislave, v mestskej časti Petržalka. Nachádza sa v miestnej časti Lúky. V blízkosti je farský kostol Sedembolestnej Panny Márie a Nemocnica svätého Cyrila a Metoda.

Hlavným predmetom zákazky je predovšetkým zabezpečiť bezpečné a plnohodnotné dobudovanie nového asfaltového chodníka od zastávky MHD „Ľubovnianska“ s vybudovaním bezbariérového

priechodu pre chodcov cez Krásnohorskú ulicu a následne prepojenie nového asfaltového chodníka k existujúcemu chodníku na druhej strane.

1.2.2 Vymedzenie a príprava staveniska

Pri preberaní staveniska odovzdá oprávnený zástupca investora stavby zástupcovi zhotoviteľa stavby vyznačenie hraníc staveniska s prihliadnutím na bezpečnosť priestorov a komunikácií v okolí staveniska a na bezpečnosť ďalších priestorov dotknutých stavebnými prácami a plán základnej vytyčovacej siete. Odovzdanie staveniska je podmienené jeho uvoľnením.

1.2.3 Označenie staveniska

Vymedzený priestor staveniska bude označený tak, aby sa zamedzilo nepovoleným vstupom. Stavbné práce budú prebiehať v rámci jednej etapy, pričom dĺžka opravy bude trvať približne 2 mesiace.

Doprava nebude obmedzená.

1.2.4 Navrhovaná koncepcia rekonštrukcie priechodu pre chodcov a vybudovanie nového chodníka

Po uvoľnení staveniska sa v rámci stavby uvažuje s realizáciou opravy, ktorá je popísaná v technickej a sprievodnej správe.

1.2.5 Údaje o dodávateľskom zabezpečení stavby

Dodávka stavby sa bude uskutočňovať v zmluvnom vzťahu s jedným zhotoviteľom v celom rozsahu dodávok a to na základe súťaže vyhlásenej objednávatelom. S víťazom súťaže – generálnym zhotoviteľom stavby – budú uzavreté všetky zmluvné vzťahy o dodávke diela.

1.2.6 Vjazd a výjazd zo staveniska

Je súčasťou stavby a musí byť riešený tak, aby nadväzoval na stavajúcu komunikáciu a bol vyznačený dopravnými značkami.

1.2.7 Definícia staveniska

Stavenisko je priestor, ktorý je počas uskutočňovania stavby určený na vykonávanie stavebných prác na stavbe, na uskladňovanie stavebných výrobkov a dopravných a iných zariadení potrebných na uskutočňovanie stavby a na umiestnenie zariadenia staveniska.

Na vykonanie stavebných prác na predmetnom diele podľa schválenej projektovej dokumentácie stavby sa budú realizovať práce v rozsahu popísanom v PD.

2. VYMEDZENIE ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI

Koordináciu plnenia úloh pri realizácii prác na stavenisku z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zabezpečuje koordinátor bezpečnosti p. Zodpovednou osobou na odborné riadenie osôb vykonávajúcich stavebné práce na zverenom úseku je hlavný stavbyvedúci resp. stavbyvedúci p.

Zodpovednosť a právomoci osôb sú stanovené v popise ich pracovných funkcií a sú k dispozícii u jednotlivých pracovníkov.

2.1 Plnenie požiadaviek plánu BOZP

Zhotoviteľ, príp. jeho subdodávateľ, musí dodržiavať všetky opatrenia na dosiahnutie zámerov plánu, ktoré majú zvýšiť bezpečnosť každého pracovníka na stavenisku. Zhotoviteľ, príp. jeho subdodávateľ, sa zaväzuje, že bude po dobu trvania všetkých prác (vŕtacích, armovacích a betonárskych montážnych prác) na predmetnom diele trvale dodržiavať platné predpisy pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pre stavebné práce a ostatné súvisiace predpisy (viď súpis predpisov a noriem v závere plánu).

Zhotoviteľ, príp. jeho subdodávateľ, ktorí sa zúčastnia procesu výstavby sú povinní písomne nahlásiť obstarávateľovi (podľa ZoD) menovanie svojho zástupcu pre otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zástupca zhotoviteľa pre otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bude koordinovať uplatňovanie plánu, zaisťovanie dodržiavania požiadaviek na bezpečnosť práce a pracovné postupy, inšpekcie, porady, školenia na vykonávané práce, zúčastňovať sa porád o bezpečnosti práce so zamestnancami a predkladať správy z porád a školení koordinátorovi bezpečnosti.

Obstarávateľ má právo kedykoľvek zastaviť práce zhotoviteľovi, jeho príp. subdodávateľom, ak zistí porušovanie zásad bezpečnosti práce, ktoré by mohli ohroziť zdravie zamestnancov a stav zariadení.

2.2 Pôsobnosť a ciele plánu BOZP

2.2.1 Pôsobnosť

- Plán BOZP je prístupný u hlavného stavbyvedúceho zmluvného dodávateľa stavbyvedúcich poverených riadením jednotlivých objektov zmluvného dodávateľa.
- Plán sa vzťahuje na právnické osoby, fyzické osoby ktoré sú zamestnávateľmi alebo samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré sú vo zmluvnom vzťahu so stavebníkom príp. hlavným zhotoviteľom a vykonávajú práce na stavbe.
- Plán BOZP môže byť upravovaný v závislosti od postupu plnenia úloh, výskytu úrazov alebo nehôd alebo dodatočných zmien v projekte. Všetky zmeny plánu musia byť schválené koordinátorom bezpečnosti po dohode so zhotoviteľom a so súhlasom stavebníka.
- Všetky zmeny a doplnky musia byť zapísané do hlavného stavebného denníka koordinátorom bezpečnosti a musia byť s nimi oboznámení všetci zamestnanci a zhotovitelia ktorých sa to týka.

2.2.2 Ciele plánu BOZP

- Cieľom plánu BOZP je zaistenie bezpečnej práce pri zodpovedajúcich bezpečných a hygienických podmienkach pre všetkých zamestnancov zhotoviteľov a podzhotoviteľov v priestore stavenísk a dosiahnuť bezpečnú realizáciu projektu.
- Zvláštna pozornosť musí byť venovaná preventívnym činnostiam na predchádzanie výskytu nebezpečných situácií a úrazov. Cieľom projektu je zabrániť nehodám a zrealizovať stavbu bez výskytu evidovaného pracovného úrazu.

2.2.3 Obsah plánu

Obsah plánu BOZP pre túto stavbu zahŕňa podmienky z hľadiska bezpečnosti práce vzhľadom na stavebné činnosti, búracie práce, betonáž, izolátorske práce, montážne práce.

Obmedzenie rizík ohrozujúcich zdravie a životy zamestnancov zhotoviteľa je neoddeliteľnou súčasťou a povinnosťou pri vykonávaní akejkoľvek činnosti. Hlavným krokom pri zvládnutí tejto úlohy je identifikácia všetkých závažnejších nebezpečenstiev vzťahujúcich sa k vykonávaným činnostiam a stanoveniu zdrojov rizík spojených s každým identifikovaným nebezpečenstvom vrátane uvedenia existujúcich a plánovaných opatrení tak, ako to ukladajú platné právne predpisy. Spracovanie identifikácie pre túto stavbu je zahrnuté a zapracované v projektovej dokumentácii. Avšak aktualizácia sa musí vykonávať pravidelne počas priebehu činnosti t.j. hneď pred začatím stavby konkrétnym zhotoviteľom.

Z hľadiska charakteristiky prác zahrňuje tieto časti:

1. Búracie práce.
2. Montážne práce.
3. Betonárske práce.
4. Asfaltérske práce.
5. Izolátorske práce.
6. Požiadavky na OOPP

Z hľadiska obsahu náplne požiadavky pre tieto činnosti, ktoré vyplývajú zo spracovaného vykonávacieho projektu:

- Podmienky pre spôsob zhotovenia jednotlivých častí z hľadiska charakteristiky prác.
- Na vybavenie pracovísk.
- Dopravné komunikácie a dopravu materiálov.
- Zabezpečenie stavby.
- Skladovanie materiálov a konštrukčných prvkov.

2.2.4 Oboznamovanie s plánom

Zhotoviteľ preukázateľne oboznámi zamestnancov s „Plánom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“ a v jednom vyhotovení im ho odovzdá s požiadavkou plnenia úloh pri vykonávaných činnostiach. Zároveň upozorní na riziká a nebezpečenstvá vyplývajúce z jeho činnosti a potrebu informovania o vznikajúcich rizikách zo strany subdodávateľov.

2.2.5 Uplatňovanie plánu

Úspešnosť riadenia závisí od toho ako je zorganizovaná práca, zabezpečovaná informovanosť zamestnancov o bezpečných pracovných postupoch, ohrozeniach, nebezpečenstvách, rizikách a prevencii voči nim a vyžadovanie bezpečného správania a dodržiavania pracovných postupov od každého zamestnanca realizátora.

Požiadavka uplatňovania všetkých podmienok plánu BOZP je treba vyžadovať i od externých zmluvných partnerov (fyzické, právnické osoby) ktorí sa zúčastňujú pri vykonávaní stavebných prác čo musí byť jednoznačne stanovené už v uzatvorených zmluvách.

V prípade vzniku nebezpečenstiev vyplývajúcich z jeho činnosti je povinný upozorniť všetkých účastníkov výstavby. Každý zhotoviteľ a podzhotoviteľ zodpovedá za bezpečné a zdravotne nezávadné pracovné prostredie pričom musí mať vypracovaný dokument, v ktorom musia byť identifikovateľné, analyzované a kontrolované alebo vylúčené všetky nebezpečenstvá pracovných činností.

3. STAVEBNÉ PRÁCE

3.1 Stavebná činnosť

Postup stavebných prác obsahuje časti, ktoré môže každý zhotoviteľ podľa svojich individuálnych potrieb zmeniť alebo upraviť, ale musí dodržať podmienky dotknutých orgánov a organizácií (uvedené v stavebnom povolení, resp. vyjadreniach) a časti uvedené pre obmedzenie prác v tejto správe. Pre všetky činnosti musia mať dodávatelia vypracovaný prehľad rizík a nebezpečenstiev a opatrenia na ich elimináciu.

Tieto opatrenia musia byť prerokované a odsúhlasené s koordinátorom bezpečnosti.

3.2 Prevádzka zariadení

Elektrické zariadenia sa smú používať (prevádzkovať) len za prevádzkových a pracovných podmienok, pre ktoré boli konštruované a vyrobené. Všetky časti elektrických zariadení musia byť mechanicky pevné, spoľahlivo upevnené a nesmú nepriaznivo ovplyvňovať iné zariadenia, musia byť dostatočne dimenzované a chránené proti účinkom skratových prúdov a preťaženiu.

Elektrické zariadenia, pri ktorých sa zistí, že svojím stavom ohrozujú bezpečnosť, život a zdravie osôb, musia sa ihneď odpojiť a zabezpečiť ich výmenu, resp. opravu.

Pohyblivé a poddajné príklady sa musia klásť a používať tak, aby sa nemohli poškodiť, a aby boli zabezpečené proti posunutiu a vytrhnutiu zo svoriek a zabezpečené proti skrúteniu žíl.

Pri používaní rozpájateľných spojov nesmie byť v rozpojenom stave na kontaktoch vidlíc napätie.

Elektrické zariadenia, ktoré sú pripojené pohyblivým prídomom, sa musia pri premiestňovaní odpojiť od elektrickej siete, pokiaľ nie sú upravené tak, že sa i pod napätím môže s nimi pohybovať.

Dočasné elektrické zariadenia alebo ich časti, musia byť v čase, keď sa nepoužívajú, vypnuté, pokiaľ ich vypnutie neohrozí bezpečnosť osôb a technických zariadení.

Hlavný vypínač musí byť trvalo prístupný a viditeľne označený.

3.2.1 Dočasné zariadenia

Elektrické zariadenia musia byť vo všetkých svojich častiach konštruované, vyrobené, montované a prevádzkované s prihliadnutím na prevádzkové napätie tak, aby sa nestali pri zvyčajnom používaní zdrojom úrazu, požiaru alebo výbuchu. Najmä sa musia urobiť opatrenia:

- proti dotyku alebo priblíženiu k častiam s nebezpečným napätím (živým častiam),
- proti nebezpečnému dotykovému napätiu na prístupných vodivých neživých častiach (obaloch – puzdách, krytoch a konštrukciách),
- proti škodlivým účinkom atmosférických výbojov,
- proti nebezpečenstvu vyplývajúcemu z nábojov statickej elektriny,
- proti nebezpečným účinkom elektrického oblúka,
- proti škodlivému pôsobeniu prostredia na bezpečnosť el. zariadení.

3.3 Postup výstavby

3.3.1 Zásady postupu výstavby

Postup výstavby je určený spôsobom výstavby a harmonogramom prác, ktorý je spracovaný v projekte.

V harmonograme sú zohľadnené všetky nadväznosti prác, organizácie dopravy počas výstavby požiadavky dotknutých účastníkov, požiadaviek Stavebných povolení a ďalších podmienok ako sú:

- klimatické podmienky,
- postupnosť pri budovaní jednotlivých častí stavby,
- podmienky dopravnej situácie,
- finančné zabezpečenie stavby.

3.3.2 Účasť známych zhotoviteľov a podzhotoviteľov

V tejto časti nie sú uvedení zhotovitelia, resp. nositelia zhotovenia jednotlivých stavebných objektov a technologických súborov, preložiek energetických sietí.

Po výbere jednotlivých podzhotoviteľov je potrebné doplniť ich do tejto časti, ako i zabezpečiť, aby ZoD s nimi boli dohodnuté a stanovené všetky bezpečnostné opatrenia.

Zhotovitelia musia byť oprávnení na vykonávanie dodávok zariadení, montážnych prác technologických zariadení podľa platných právnych predpisov a vydaných zvláštnych oprávnení. Po dodaní prác musia dokladovať a preukázať odborné prehliadky a skúšky.

4. DOPRAVNÉ KOMUNIKÁCIE

4.1 Prístupové komunikácie a plochy

4.1.1 Prístupové komunikácie

Stavba nemení prístup na jestvujúce cesty na ulici Betliarska a Krásnohorská, rozdelené pozemky a napojenie na existujúcu cestnú sieť zostanú bez zmeny.

Pred začatím staveniskovej dopravy a pri jej podstatnej zmene sa musia skontrolovať prejazdne profily a prevádzkové podmienky komunikácií. Nevyhovujúce komunikácie sa musia upraviť do bezpečného prevádzkového stavu.

Vstup na stavenisko a prístupové cesty, ktoré k nim vedú musia byť vyznačené bezpečnostnými značkami a tabuľkami (napr. zákaz vstupu na stavenisko nepovolaným osobám).

Príľahlé verejne prístupné komunikácie musia byť označené dopravným značením, včítane výjazdov zo stavby.

Prístupové komunikácie odstavné plochy a pod. sa musia po celý čas výstavby na stavenisku udržiavať v bezpečnom stave.

Vstupy do priestorov stavby, v ktorých by mohlo dôjsť k ohrozeniu osôb stavebnou činnosťou a technikou musia byť zabezpečené proti vstupu nepovolaných osôb a verejnosti viditeľnou zábranou a označené bezpečnostnými značkami a tabuľkami.

Prístup k akýmkoľvek plochám pozostávajúcim s nedostatočne pevných materiálov nie je povolený, ak plochy nie sú zabezpečené primeraným zariadením alebo prostriedkami na bezpečný výkon.

4.1.2 Dopravné trasy pre presun materiálov

Dopravné trasy pre presun materiálov sú miestne cestné komunikácie – pri realizácii stavebných prác budú cestné komunikácie pre presun materiálov využívané ako cesty, miestne komunikácie.

Zhotovitelia dbajú na to, aby nedošlo k znečisteniu príľahlých verejných komunikácií stavebnými vozidlami, mechanizmami alebo prepravovaným materiálom. Horniny, piesok a iný materiál produkujúci prach musia byť pred prepravou zabezpečené pred únikom. V prípade znečistenia je zhotoviteľ povinný komunikáciu očistiť.

Pri presunoch po komunikáciách platí v plnom rozsahu príslušná miestna legislatíva s povinnosťou udržiavať komunikáciu prevádzky v schopnom stave s okamžitým odstraňovaním prípadného znečistenia.

Pri použití iných ciest ako je uvedené v PD, pre dovoz väčšieho množstva materiálu musí o určenie týchto ciest zhotoviteľ požiadať odd. dopravy krajského úradu.

Dopravné značenie obchádzkových trás a provizórne dopravné značenie pri obmedzení na komunikáciách je potrebné vypracovať a schváliť. Vzhľadom na skutočnosť individuálneho prístupu

zhotoviteľa k riešeniu detailov plánu organizácie výstavby môže zhotoviteľ urobiť zmeny pri plnom akceptovaní všetkých pravidiel premávky a postupov.

Stavenisková doprava sa bude odohrávať väčšinou na existujúcich verejných komunikáciách, a preto je potrebné zachovať zásady platné pre verejnú premávku. Najviac je potrebné rešpektovať denné, prípadne aj týždenné kolísanie intenzity dopravy a prepravy väčších množstiev materiálu, resp. rozmernejší náklad bude potrebné vykonávať mimo dopravných špičiek.

Všetky dopravné prostriedky zhotoviteľa a podzhotoviteľov používané na stavenisku alebo na dopravu osôb aj materiálu na stavenisko alebo zo staveniska, musia byť označené tak, aby bola zrejmá ich príslušnosť k stavenisku. Vyhotovenie tohto označenia určí po prerokovaní so zhotoviteľom stavebný dozor. Na požiadanie stavebného dozoru je zhotoviteľ povinný predložiť zoznam týchto dopravných prostriedkov vo forme a intervale určenom stavebným dozorom. Stavebný dozor môže takto neoznačené, či v zozname neuvedené vozidlá okamžite vylúčiť zo staveniska.

4.2 Skládkové plochy a plochy vhodné pre zariadenie staveniska

Pri skladovaní materiálov sa musí zaistiť ich bezpečný prísun a odber v súlade s postupom stavebných prác. Skládky, skladišťa a iné miesta na ukladanie materiálu sa nesmú umiestňovať v priestoroch trvale ohrozovaných dopravou, bremen, prácou vo výške a nad voľnou hĺbkou a na komunikáciách, ak by prekážali ich prevádzke.

Skládka a skladišťa sa musia označiť značkou „Nepovolaným vstup zakázaný“.

Stavebný materiál a konštrukčné prvky sa môžu skladovať len na vyhradených vhodných miestach podľa pokynov hlavného zhotoviteľa. Skladovanie stavebného materiálu mimo zariadení staveniska je možné len vo výnimočných prípadoch a na nevyhnutnú dobu, pričom je nutné materiál uskladniť tak, aby neprekážal a neohrozoval zamestnancov a premávku na verejných komunikáciách.

Pri nakladaní vykladaní stavebného materiálu mimo zariadení staveniska je nutné zabezpečiť bezpečnosť zamestnancov i verejnosti spôsobilou a riadne poučenou osobou. Táto osoba zodpovedá za bezpečnosť nakládky a vykládky, najmä za to, aby sa nepovolané osoby nedostali do pracovného pásma používaných strojov (nakladače a pod. a do jazdnej dráhy vozidiel pri cúvaní, otáčaní a pod.).

Pri ukladaní materiálu musí byť zabezpečená jeho stabilita (najmä podložkami, zarážkami, oporami, stojanmi, klinmi alebo previazaním), bezpečný odber a manipulácia. Povrch miesta na skládku musí byť upravený so zreteľom na charakter skladovaného materiálu. Do stohov, hraníc alebo stohových hromád možno materiál ukladať iba na pevnom, únosnom, odvodnenom a nešmykľavom podklade a smú sa do nich ukladať len rovnaké predmety nemenného tvaru. Predmety, ktorých tvar sa mení sa smú stohovať do hromád len vtedy, ak sa vytvorili dostatočne šikmé stupňovité steny. V prípade, že hrozí nebezpečenstvo zrútenia alebo zosunutia stohu, hranice alebo hromady, musia sa okamžite bezpečným spôsobom rozobrať. Ukladať materiál na okrajoch nespevnených svahov sa zakazuje.

Pri ukladaní materiálov je nutné ponechať dostatočné manipulačné priestory. Najmä je potrebné ponechať priestor pre bezpečnú manipuláciu a odber uskladneného materiálu (prístup a umiestnenie zdvíhacích mechanizmov, prepravných vozidiel a pod.) Dovozy materiálu na stavenisko je nutné plánovať tak, aby bol na stavenisku uskladnený čo najkratšie a len na nevyhnutne potrebnú dobu.

Pri uskladňovaní horľavých a nebezpečných materiálov je potrebné dbať na dodržiavanie odstupových vzdialeností a ochranných pásiem od objektov a zariadení. Horľavý a nebezpečný materiál je nutné označiť, skladovať oddelene a v dostatočnej vzdialenosti od budovaného diela. Materiál je nutné uskladniť tak, aby bol k nemu zabezpečený prístup.

4.3 Spôsob ochrany sietí a objektov

V ďalšom stupni projektovej dokumentácie musia byť zakreslené podzemné siete na základe ich vytýčenia v teréne priamo prevádzkovateľom siete a zamerané projektantom. Preto je nutná pasportizácia týchto sietí ich prevádzkovateľmi a na základe doterajších skúseností pri realizácii prác v kolízií s týmito sieťami projektant navrhuje:

- Pri všetkých inžinierskych sieťach sa práce musia vykonávať tak, aby boli dodržané príslušné ochranné pásma. Pri prácach v ochrannom pásme je nevyhnutné dodržať príslušné predpisy a podmienky správcov, resp. si vyžiadať jeho dozor počas výstavby.
- Pri prácach v blízkosti inžinierskych sietí je nutné, aby zhotoviteľ dodržal zákon č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov v plnom znení.

Osoby, ktoré budú vykonávať zemné práce, musia byť oboznámené s druhom inžinierskych sietí, ich trasami, hĺbkou uloženia a ich ochrannými pásmami a s trasami inžinierskych sietí v okolí staveniska, ktoré by mohli byť stavebnými prácami dotknuté.

Pri odstraňovaní porúch a havárií zodpovedná osoba určí spôsob zabezpečenia inžinierskych sietí a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

4.4 Zabezpečenie výkopu a výkopových prác

Pred začatím zemných prác sa musia zabezpečiť okolité objekty ohrozené týmito prácami. Spôsob zabezpečenia sa vykoná podľa projektovej dokumentácie.

Výkop priliehajúci k verejnej komunikácii alebo zasahujúci do nej musí byť označený výstražnou značkou. V noci a pri zníženej viditeľnosti musí byť označený červeným výstražným svetlom umiestneným v bezpečnej vzdialenosti od začiatku a od konca výkopu, prípadne v iných nebezpečných miestach podľa miestnych podmienok. Pozdĺž výkopu môžu byť výstražné svetlá od seba vzdialené najviac 50 m.

Výkopové práce vo vodných tokoch prípadne v ich blízkosti sa musia vykonávať podľa projektu a zabezpečiť tak, aby pri ich realizácii nedošlo k znečisteniu vodného toku, poškodeniu stavby, ohrozeniu okolia ako i strojov a strojných zariadení a pracovníkov vplyvom vodných tokov, najmä pri zvýšených hladinách.

5. NÁVRHY MINIMÁLNYCH BEZPEČNOSTNÝCH A ZDRAVOTNÝCH POŽIADAVIEK

Táto dokumentácia bola vypracovaná na základe nariadenia vlády 396/2006 Z. z. a jeho príloh, na základe identifikácií vytypovaných jednotlivých nebezpečenstiev a zdravotných rizikových faktorov, ktoré môžu vzniknúť resp. sa vyskytujú pri činnosti – komunikácií, úprave plôch s upresnením na danú stavbu. Pri spracovaní sa vychádzalo z dlhodobých skúseností pracovníkov v danej činnosti, a legislatívy platnej v SR. Povinnosti problematiky bezpečnosti práce sa týkajú i staveniskových zariadení stavebnej činnosti a strojných zariadení.

Návrh napriek tomu nemôže obsahovať všetky nebezpečenstvá a zdroje rizík s ohľadom na zložitosť a nepredvídateľnosť problematiky a špecifik, ktoré môžu vzniknúť hlavne neznalosťou špecifik zhotoviteľa, resp. zhotoviteľov (erudovanosť zamestnancov, stav, druh a vek mechanizmov, atď.), ktoré zatiaľ nie sú známe. V spracovanom elaboráte sú v niektorých činnostiach uvedené rôzne druhy rizík, pretože v tomto štádiu nie je možné predpovedať zmeny v predpokladaných technologických postupoch i s ohľadom na pôsobenie klimatických vplyvov a tým sťažených podmienok.

Aby návrh a zabezpečenie ochrany pracovníkov na stavbe bolo účinné a prehľadné, vychádzalo sa zo skutočnosti tak, aby to prinieslo požadovaný efekt.

5.1 Postup pri identifikácii rizika

Postup pri identifikácii rizika bol nasledovný:

- Druh činnosti
- Zdroj rizika
- Identifikácia nebezpečenstva
- Bezpečnostné opatrenie odstraňujúce (resp. obmedzujúce) riziko

V návrhu sú stanovené opatrenia v zmysle nariadenia vlády č. 396/2006 Z. z. doplnené o opatrenia konkrétne tak, aby riziko bolo minimálne (akceptovateľné). Základnými opatreniami je zoznámenie pracovníkov – zamestnancov so školeniami o minimálnej bezpečnosti a zdravotných požiadavkách. Povinnosťou koordinátora bezpečnosti, ako aj manažmentu zhotoviteľa je tieto opatrenia kontrolovať a upozorniť na výskyt okolností, ktoré v návrhu stavby nie sú obsiahnuté, nedodržujú sa alebo vznikli nové okolnosti, aby tieto boli zapracované do aktualizovaného návrhu opatrení BOZP a ich eliminovať. Pri stanovovaní a aktualizovaní postupov a opatrení k zníženiu a zvládnutiu rizík platia nasledovné zásady.

5.2 Koordinácia plánu

Okrem plánu BOZP musí zamestnávateľ splniť aj ustanovenia § 6 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov, kde sú uvedené príslušné právne predpisy a tiež upresnené požiadavky z hľadiska zabezpečenia podmienok bezpečnosti práce pri vykonávaných stavebných prácach na stavbe. V prípade ak svojou činnosťou ktorýkoľvek zo zhotoviteľov resp. podzhotoviteľov nepriaznivo vplyva, alebo by mohol ohroziť ostatných účastníkov, je ich povinný ešte pred začatím tejto činnosti informovať.

5.2.1 Koordinácia v oblastiach BOZP a PO

- a) Koordináciu plnenia úloh BOZP pri realizačných prácach na stavenisku zabezpečuje koordinátor bezpečnosti menovaný v zmysle NV 396/2006 Z. z.. Ustanovením koordinátora bezpečnosti sa zhotoviteľ nezabavujú zodpovednosti za bezpečnosť a ochranu zdravia svojich zamestnancov pri práci, ktorá pre nich vyplýva z príslušných právnych predpisov.
- b) Všetci účastníci stavby sú povinní pri výkone svojej činnosti na stavbe zohľadňovať pokyn koordinátora bezpečnosti a poskytovať mu potrebné informácie o BOZP súvisiace s výkonom ich prác a činnosti na stavbe.
- c) V prípade, že na stavbe budú vykonávané práce viacerými zhotoviteľmi súčasne, musia byť tieto práce navzájom koordinované zmluvne a vykonávané takým spôsobom, aby nedošlo k vzájomnému ohrozeniu bezpečnosti a zdravia zamestnancov.
- d) Zhotoviteľia zohľadňujú usmernenie koordinátora bezpečnosti a nezabavujú sa zodpovednosť tým, že je zabezpečovaná koordinátorom.
- e) Spolupráca zhotoviteľov pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci koordinácia činnosti a vzájomná informovanosť bude súčasťou uzatvorených zmlúv o dielo.
- f) Obsahom zmlúv o dielo bude vymedzenie pracovísk alebo pracovných priestorov jednotlivých podzhotoviteľov, spôsob a ďalšie podmienky ich odovzdávania a preberania. V prípade zapožičania alebo spoločného užívania strojov, mechanizmov, vybavenia pracovísk a pod. treba vymedziť zodpovednosť za ich stav, podmienky kontroly nad BOZP. V zmluvách o dielo je potrebné špecifikovať otázky zabezpečenia spoločných pracovísk z hľadiska udržiavania poriadku, označovania alebo zabezpečenia zdrojov ohrozenia, určenia režimu vstupu a pohybu zamestnancov alebo cudzích osôb na týchto pracoviskách, zabezpečenia prvej pomoci pri vzniku úrazu.
- g) Zhotoviteľ musí zabezpečiť oplotenie, ak je to stanovené a požadované v projekte a ak je to zakotvené v zmluve o dielo.
- h) Všetky stroje, nástroje a zariadenia patriace zhotoviteľovi sa musia jasne označiť logom firmy zhotoviteľa, pokiaľ je takto stanovené v zmluve o dielo.
- i) Zhotoviteľ a prípadní jeho subdodávatelia sú viazaní požiadavkami odberateľa, pokiaľ ich platnosť na stavenisku trvá.

5.2.2 Koordinácia zhotoviteľa s podzhotoviteľmi

Koordinácia bude prebiehať na základe pravidelných prehliadok upozornením na zistené skutočnosti a na poradách, s podzhotoviteľmi, na ktorých budú prerokované zistené skutočnosti BOZP a PO a ich praktická realizácia, kde sa stanovia:

- ktorá stavebná organizácia a v akom čase realizuje, udržiava a likviduje bezpečnostné opatrenia v daných priestoroch;
- kto zabezpečí poriadok a čistotu na stavenisku vrátane likvidácie odpadu.

Na bezpečnostných obchôdkach na stavenisku bude vyžadovaná účasť zodpovedných zástupcov hlavného zhotoviteľa.

5.2.3 Zodpovednosť v oblasti BOZP a PO

- Každý vedúci zamestnanec na stavbe (zhotoviteľa i podzhotoviteľa) je zodpovedný za osobné dodržiavanie pravidiel BOZP a bezpečnosti práce všetkých zamestnancov pod svojím vedením za ochranu, za ochranu požiarnej ochrany a ŽP.
- Každý zhotoviteľ a podzhotoviteľ zodpovedá za bezpečné a zdravotne nezávadné pracovné prostredie, v ktorom musia byť identifikovateľné, analyzované a kontrolované alebo vylúčené všetky riziká nebezpečnej operácie.
- Každý zamestnanec zhotoviteľa alebo podzhotoviteľa je povinný dodržiavať stanovené bezpečnostné pravidlá, metódy a postupy, používať odpovedajúce bezpečnostné pomôcky, vhodné nástroje a prístroje a chovať sa spôsobom, ktorý zaručuje bezpečnosť jeho i ostatných zamestnancov a nezaťadá príčinu k vzniku havárie, úrazu alebo požiaru.

- Do programu a ochranu zdravia a životného prostredia na pracovisku sú zapojení všetci zamestnanci prostredníctvom účasti na školeniach a oznamovaní všetkých nebezpečných operácií, metód, postupov alebo okolností zistených na stavenisku.

5.3 Koordinátor bezpečnosti

Je zodpovedný za realizáciu plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Plní úlohy koordinátora bezpečnosti v zmysle ustanovenia § 5 NV SR č. 396/2006 Z. z.

5.3.1 Základné povinnosti

Spolupracuje s projektovým manažérom stavby pri udržiavaní materiálov BOZP v aktuálnom stave a upozorňuje zainteresované strany na zmeny pravidiel a postupov BOZP.

Udržiava „Plán bezpečnosti ochrany a zdravia pri práci“, v aktuálnom stave a dostupný pre vedenie stavby, technický dozor stavebníka a všetkých stavbyvedúcich zhotoviteľa a podzhotoviteľov.

Vykonáva kontroly plnenia programov BOZP a PO na stavbe u zhotoviteľa a i podzhotoviteľov.

Koordinuje v spolupráci s manažérom stavby dodržiavanie ustanovení bezpečnostných predpisov.

Pracuje v tesnej súčinnosti so všetkými zamestnancami stavebníka, zhotoviteľa a podzhotoviteľov, ktorí sú zainteresovaní na obmedzovaní alebo úpravách všetkých podmienok a postupov, ktoré sú považované za nebezpečné prostredníctvom:

- vydávania bezpečnostných pokynov;
- poskytovania odborných rád a návodov;
- presadzovanie pracovných postupov rešpektujúcich BOZP a PO.

5.4 Manažér stavby

Zodpovedá za kompletnú problematiku BOZP a PO na stavbe, najmä uplatňovanie podmienok BOZP, ochrany životného prostredia a požiarnej ochrany na stavbe v zmysle všeobecne platných právnych predpisov a interných smerníc zhotoviteľa a dodržiavanie „Plánu bezpečnosti“ prerokovanie tém z „Plánu bezpečnosti“ a zistených nedostatkov pri vykonávaných kontrolách:

- na úvodných poradách s podzhotoviteľmi;
- na poradách vedenia stavby;
- na koordinačných poradách;
- na kontrolných poradách s podzhotoviteľmi.

5.5 Ostatní zamestnanci vedenia stavby

Sú zodpovední za dodržiavanie všeobecných pravidiel BOZP a PO a „Plánu bezpečnosti“ všetkými podriadenými.

Zistené nedostatky sú povinní oznámiť prostredníctvom manažéra zodpovedným zamestnancom zhotoviteľa alebo podzhotoviteľov. Pri zistení závažného porušenia predpisov, kedy môžu byť ohrozené životy pracovníkov na stavbe, musia okamžite vykonať opatrenia na odstránenie nedostatku.

5.6 Zhotoviteľ (podzhotoviteľ)

Každý zhotoviteľ (podzhotoviteľ) je plne zodpovedný za činnosť svojich zamestnancov. Musí dbať na dodržiavanie pravidiel BOZP a PO.

Zhotoviteľ (podzhotoviteľ) môže poveriť výkonom riadenia stavebných prác stavbyvedúceho na stavenisku, spôsobilú osobu podľa § 45 zákona 50/ 1976 Zb. v znení platných predpisov.

5.6.1 Základné povinnosti:

- Plán BOZP je nedeliteľnou súčasťou stavebnej dokumentácie a musí sa v plnej miere dodržiavať. Zhotoviteľ (podzhotoviteľ) je plne zodpovedný za rešpektovanie stanovených predpisov, pravidiel a postupov BOZP a PO. Akékoľvek výnimky musia byť najprv prerokované a odsúhlasené koordinátorom bezpečnosti. Tieto však nesmú byť v rozpore s právnymi predpismi.
- Za organizáciu BOZP u zhotoviteľa (podzhotoviteľa) je zodpovedný stavbyvedúci alebo ním poverená osoba s potrebnými kvalifikačnými oprávneniami.

- Zástupcovia zhotoviteľa (podzhotoviteľa) sa zúčastňujú porád vedenia stavby a na obchôdzkach stavby.
- Zhotoviteľ (podzhotoviteľ) zodpovedá za nakladanie so všetkým odpadom a látkami škodiacim životnému prostrediu, ktoré vzniknú v súvislosti s výkonom jeho činnosti v zmysle predpisov v oblasti OŽP a vedie o tom preukázateľnú dokumentáciu. Túto dokumentáciu okrem príslušných orgánov predkladá i manažérovi stavby.
- Každý zhotoviteľ (podzhotoviteľ) zodpovedá za preškolenie svojich zamestnancov s „Plánom bezpečnosti“ a ostatnými predpismi v zmysle zákona o bezpečnosti a rizikami a nebezpečenstvami pred zahájením prác na stavbe a pravidelne v stanovených intervaloch. O preškolení musí vyhotoviť písomný záznam i s prezenčnou listinou, ktorú na požiadanie musí predložiť manažérovi stavby, koordinátorovi.
- Dokumentáciu BOZP a PO na stavbe si vedie každý zhotoviteľ (podzhotoviteľ).
- Dopravná technika, stavebné stroje, strojné a elektrické zariadenia musia byť označené názvom alebo logom zhotoviteľa (podzhotoviteľa).
- Na stavbe sa môžu zaradiť a používať len mechanizmy vhodné na danú činnosť, nepoškodené a musia byť na nich vykonávané pravidelné kontroly, skúšky, odborné prehliadky a doklady musia byť uložené u zodpovedného zamestnanca a na požiadanie predložené.
- Obsluhou strojov a strojných zariadení môžu byť poverení len zamestnanci s platným oprávnením.

5.7 Stavbyvedúci

Zabezpečuje priamu činnosť na stavbe a kontrolu zamestnancov a výber aktuálnych postupov a metód výstavby. Zodpovedá za:

- uplatňovanie BOZP, PO ochrany životného prostredia na stavbe v zmysle všeobecne právne platných predpisov, interných smerníc zhotoviteľa a za dodržiavanie „Plánu bezpečnosti“;
- plnenie všetkých zákonných požiadaviek BOZP v zmysle ZP a zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci;
- dodržiavanie právnych ustanovení a interných predpisov v oblasti PO a OŽP;
- zabezpečenie technologických postupov a pracovných postupov na vykonávané činnosti;
- vyšetrovanie a ohlasovanie pracovných úrazov a prijímať nápravné opatrenia;
- používanie pracovného náradia, strojov a strojného zariadenia, ktoré potrebujú zamestnanci k práci vhodného, nepoškodeného a udržiavaného v bezpečnom stave a pravidelne kontrolovaného. Za dodržiavanie metód a postupov výstavby v súlade so smernicami a predpismi BOZP;
- pobyt a činnosti návštev, externých zamestnancov zhotoviteľa (podzhotoviteľa) pri ich krátkodobých pobytoch na stavbe, s dôrazom na dodržiavanie pravidiel a školení, vybavenými potrebnými OOPP;
- realizáciu nápravných opatrení, keď sú zistené nedostatky v oblasti BOZP, PO, OŽP;
- formou obchôdzok vykonáva priamy dozor nad uplatňovaním pravidiel BOZP a PO na stavbe;
- koordinuje vydáva povolenia pre špecifické práce po odsúhlasení podmienok a práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

5.8 Majstri a vedúci pracovných čiat

Majstri a vedúci pracovných čiat sú zodpovední za prenášanie informácií v oblastiach BOZP a PO a za zabezpečenie dodržiavania predpisov a pravidiel pri vykonávanej činnosti ako aj za priamy dohľad nad ich dodržiavaním ním riadených zamestnancov.

Majstri musia poznať „Plán bezpečnosti“ a musia byť schopní zaistiť dodržiavanie pravidiel a štandardov BOZP a PO.

5.9 Zamestnanci

Zamestnanci musia dodržiavať bezpečné pracovné postupy a podmienky bezpečnej práce. Sú povinní informovať príslušného priameho nadriadeného o nebezpečných podmienkach, postupoch a chovaní všetkých v ich pracovnom priestore. Realizovať pri pracovnej činnosti elimináciu vyššie uvedených vplyvov a zúčastňovať sa pri ich odstraňovaní.

6. ŠKOLENIA O BOZP A PO

Pred začatím prác na stavenisku je každý pracovník zhotoviteľa povinný absolvovať vstupné školenie z platných predpisov o BOZP (ustanovenia § 7 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov), ktoré vykonáva zodpovedný pracovník obstarávateľa v súčinnosti s bezpečnostným technikom zhotoviteľa.

Zhotoviteľ zabezpečí kópie dokladov o školení pracovníkov, o zdravotnej spôsobilosti, odbornej kvalifikácii a o vybavení OOPP v zmysle platnej smernice zhotoviteľa. Pre špeciálne školenia zhotoviteľ predloží kópie platných preukazov (obsluha stavebných strojov, zvárači, viazači a pod.).

Menovaný zástupca zhotoviteľa (bezpečnostný technik) na stavenisku sa min. v mesačných intervaloch zúčastní pravidelných kontrol so zameraním na dodržiavanie zásad BOZP, PO a život. prostredia, ktoré vytvárajú základňu pre vývoj a dopĺňanie plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zhotoviteľ je povinný uskutočňovať pracovné stretnutia k špecifickým problémom bezpečnosti práce, požiarnej ochrany a ochrany životného prostredia, kde zodpovedný pracovník za bezpečnosť podáva informácie týkajúce sa bezpečnosti v nadväznosti na práce, ktoré sa vykonávajú alebo sa majú vykonávať.

Porady – inšpekcie – s koordinátorom bezpečnosti obstarávateľa sa budú konať pravidelne v intervale určenom po vzájomnej dohode.

6.1 Vstupné školenia

Poučenie a overenie znalostí z predpisov BOZP a PO pri nástupe na pracovisko vykoná určený zamestnanec zhotoviteľa resp. podzhotoviteľa ešte pred uvedením na pracovisko. Slúži k oboznámeniu zamestnancov s pravidlami BOZP a PO zásadami prvej pomoci.

6.2 Školenie zamestnancov na stavenisku

Školenie zabezpečuje príslušný zodpovedný zamestnanec hlavného zhotoviteľa, ktorý preškolí svojich zamestnancov a zodpovedných vedúcich zamestnancov podzhotoviteľov. Určení zamestnanci jednotlivých zhotoviteľov (podzhotoviteľov) sú zodpovední za školenie a oboznámenie svojich zamestnancov.

6.2.1 Obsah školenia

Školenie zoznamuje v potrebnom rozsahu jednotlivých zamestnancov vzhľadom na miestne podmienky s nasledujúcou problematikou:

- Oboznámenie s projektom stavby
- Oboznámenie sa s „Plánom bezpečnosti“
- Zásady BOZP a ochrany pred požiarom
- Vyskytujúce sa nebezpečenstvá, ohrozenia a riziká
- Oboznamovanie s nimi ostatných ohrozených
- Základná povinnosť vybavenia OOPP a ich používanie
- Pravidlá chovania a osobnej bezpečnosti na stavenisku
- Protipožiarna prevencia v podmienkach staveniska
- Nakladanie s odpadmi na stavbe a ich zhromažďovanie v konkrétnych podmienkach stavby
- Manipulácia odpadmi, dovoľené spôsoby, ich likvidácia
- Podmienky pre prácu s látkami škodiacimi zdraviu
- Zásady ochrany vôd a ovzdušia
- Postupy pre prácu s elektrickými zariadeniami a prácu v blízkosti elektrického zariadenia a na elektrických zariadeniach

O vykonanom školení sa vykoná zápis s podpisom zúčastnených. Školenie zamestnancov riadiaceho tímu na stavbe. Slúži k prehĺbovaniu vedomostí o problematike BOZP a PO na danej stavbe. Školenie sa vykoná pre všetkých zamestnancov.

6.3 Špeciálne školenia a kurzy

Pre mimoriadne práce a práce so zvýšeným nebezpečenstvom sa vykonáva pred začatím prác špeciálne školenie resp. kurz. Zodpovední vedúci pracoviska oboznámi zamestnancov so schváleným pracovným postupom a bezpečnostnými podmienkami pre danú činnosť a situáciu.

6.3.1 Obsluha a servis vyhradených technických zariadení a obsluha špeciálnych zariadení

Sú to činnosti: žeriavníci, viazači bremien, elektrikári a práce: zvárači, obsluha strojov, vysokozdvížných vozíkov, a iných špeciálnych zariadení

Požiadavky na odbornú kvalifikáciu týchto zamestnancov sú upravené vyhláškami a normami. Obsluhu týchto zariadení môžu vykonávať zamestnanci s platným oprávnením, ktoré musí byť zabezpečované pravidelným preškolením a preskúšaním.

6.4 Protiúrazové opatrenia

Poradie účinnosti protiúrazových opatrení:

- Odstránenie zdroj rizika
- Minimalizácia zdroja rizika úrazu
- Úplné oddelenie rizika úrazu
- Oddialenie človeka z poľa zdroja rizika úrazu, nebezpečného priestoru
- Zníženie pravdepodobnosti pôsobenia zdroja rizika (bezpečnostné oznámenia, upozornenia)
- Ochrana pracovníka
- Výber, výchova a výcvik pracovníka (zdravotná spôsobilosť, kvalifikácia, školenie, overovanie znalostí)

6.4.1 Hlásenie, evidencia a registrácia pracovných úrazov, prevádzkových nehôd a havárií

- Všetky úrazy, nehody a havárie, ktoré môžu viesť k poraneniam, stratám na životoch a hmotným škodám na majetku zhotoviteľa a odberateľa podliehajú evidencii a registrácii v zmysle legislatívy platnej na území SR.
- Pokiaľ sa na stavbe vyskytne aj najmenšie poranenie, musí sa zaznamenať v knihe evidencie úrazov, na tieto účely založenej na stavbe a uloženej u zhotoviteľa.
- Pri vyšetrovaní a nahlasovaní pracovných úrazov a nehôd sa postupuje v zmysle platnej legislatívy.
- O každej prevádzkovej nehode alebo havárii technického zariadenia sa na pracovisku zhotoviteľa musí urobiť zápis o priebehu a vyšetrovaní udalosti a zaslať na kompetentné miesta v zmysle zákona.
- Zápis musí podrobne opisovať podstatu nehody, čas a dátum jej vzniku a presné určenie miesta, ako aj ostatné súvisiace faktory, ktoré môžu prispieť k objasneniu vzniku nehody.
- V zápise sa musia zaznamenať podrobné údaje o všetkých svedkoch, ďalej závažné porušenia dodávateľsko–odberateľskej zmluvy ako aj iných dohôd a nariadení.
- Tam, kde došlo k zraneniu osôb, musí sa k zápisu doložiť kópia lekárskej správy.
- Autorizovaný bezpečnostný technik zhotoviteľa prerokuje vzniknutú udalosť so zodpovedným pracovníkom odberateľa za účelom objasnenia okolností vzniku udalosti pre vykonanie potrebných záverov.

7. RIZIKO PRE ZAMESTNANCOV NA STAVBE

Bezpečnosť je založená na znalosti a predvídaní možných stavov a v prevencii pred vznikom situácií, ktoré v rámci zlyhania strojov, ľudských chýb umožnia vznik havárií, úrazov, požiaru, poškodenia životného prostredia a škody na majetku spoločnosti. Hlavným princípom je idea, že bezpečnosť a ochrana životného prostredia je nedeliteľnou súčasťou organizácie práce.

Pred zahájením prác zhotoviteľ spracuje zdroje ohrozenia pre všetky ním vykonávané činnosti v súvislosti s touto stavbou. Na spoločnom pracovisku viacerých zhotoviteľov sa zodpovední zamestnanci

jednotlivých zhotoviteľov preukaznou formou informujú o rizikách a nebezpečenstvách vyplývajúcich z ich činnosti a ktoré by mohli ovplyvniť ich činnosť a vplývať na ich zamestnancov.

Opatrenia k eliminácii rizík:

- vytýčenie a označenie staveniska
- zabezpečenie výkopov
- znižovanie prašnosti voľbou vhodných technológií a lokálnym zakrývaním zdrojov prachu
- zabezpečenie staveniska pred veľkou vodou
- dočasná inštalácia výstražných a zákazových tabuliek BOZP školenia o opatreniach na elimináciu rizík.

7.1 Prípravné práce pred začatím zemných prác

Pred začatím zemných prác musí byť vykonaný prieskum staveniska a v projektovej dokumentácii musí byť uvedená trieda hornín určená na základe výsledkov geologického a hydrologického prieskumu na stavenisku a existujúce prekážky, najmä inžinierske siete a podzemné priestory, zistené na základe prieskumu prekážok na stavenisku. Ak sú známe geologické a hydrologické pomery a fyzikálno-mechanické vlastnosti zemín, prieskum sa nevyžaduje pre zemné práce do objemu 100 m³ výkopu s hĺbkou výkopu najviac 2 m a pri opravách podzemných vedení.

Pred začatím zemných prác musí zodpovedný zamestnanec zhotoviteľa zabezpečiť v teréne vyznačenie trasy podzemných vedení inžinierskych sietí a iných prekážok. V rámci projektu musí byť stanovené spôsob zaistenia stien výkopov proti zosunutiu alebo sklony svahov výkopov. Pri zmene geologických a hydrogeologických podmienok oproti projektu je povinný zodpovedný pracovník po konzultácii s projektantom spresniť určený sklon svahu.

Opatrenia pre zaistenie bezpečnosti práce pre jednotlivé výkopy musia byť stanovené ešte pred začatím týchto prác.

Pred povolením vykonávania zemných prác je nutné stanoviť:

- postupy v prípade nepredvídateľných udalostí (zrútenie steny výkopu, porušenie inžinierskych sietí, zistenie väčších balvanov, zvyškov stavebných konštrukcií, výskyt nesúdržných zemín, starej munície a pod.)
- miesta vybudovania prechodov a prejazdov a spôsob ich prevedenia;
- pracovníka zodpovedného za odbornú kontrolu stavu zábran, paženia, lávok, prechodov, prejazdov a výstražných a osvetľovacích telies.

7.2 Zásady pre vykonávanie zemných prác

Pri vykonávaní zemných prác pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zhotoviteľ splní nasledujúce povinnosti tak, ako to ukladá príslušná vyhláška č.147/2013 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.

7.2.1 Na stavenisku musí byť okrem projektovej dokumentácie potrebnej na uskutočňovanie stavby aj zhotoviteľská dokumentácia, návody a pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci potrebné na bezpečný výkon práce. Súčasťou zhotoviteľskej dokumentácie je technologický postup stavebných prác vo vzťahu k zaistieniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

7.2.2 Pri zemných prácach sa v zhotoviteľskej dokumentácii technologický postup vypracúva na vykonávanie podzemných prác podľa projektovej dokumentácie, ktorá zahŕňa technológiu razenia, vystuženie, dopravu hmôt a materiálov, vetranie, odvodňovanie, prípadne osvetlenie a ochranu pred povrchovými vodami, podmienky na povoľovanie týchto prác.

7.2.3 Na bezpečné zaistenie pracovísk v prípade mimoriadnych udalostí, najmä prievalov zvodnených hornín a posunutia okolitých hornín, musí byť k dispozícii potrebné množstvo materiálu. V technologickom postupe sa určuje aj druh, množstvo a miesto uskladnenia tohto materiálu.

7.2.4 Na vrt alebo skupinu podobných vrtov sa musí vypracovať technologický postup, ktorý musí obsahovať aj vlastnú technológiu, bezpečnostné, protipožiarne, hygienické a ďalšie potrebné opatrenia.

- 7.2.5** Pokiaľ bude pre zhotoviteľa pracovať subdodávateľská firma, zhotoviteľ jej zamestnancov oboznámi s požiadavkami bezpečnosti práce obsiahnutými v projekte stavby a v zhotoviteľskej dokumentácii.
- 7.2.6** Na pracovisku, kde sa vykonávajú krátkodobé práce (výkopy pre pilóty) postačí ohradenie dvojtyčovým zábradlím vo výške 1,1 m, v noci a za zníženej viditeľnosti osvetlenie. Ohradenie môže byť nahradené jednotyčovým zábradlím vo vzdialenosti najmenej 1,5 m od hrany výkopu.
- 7.2.7** Všetky otvory a jamy na pracoviskách alebo komunikáciách, kde hrozí nebezpečenstvo pádu osôb, musia byť zakryté alebo ohradené.
- 7.2.8** Výkopy hlbšie ako 1,3 m sa musia pažiť, cez výkopy hlbšie ako 0,5 m sa musia zriadiť bezpečné priechody o šírke najmenej 0,75 m (na 1 pracovníka); na verejných priestranstvách bez ohľadu na hĺbku výkopu musia byť priechody široké najmenej 1,5 m. Priechody nad výkopom hlbokým do 1,5 m musí byť vybavený obojstranným jednotyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m a na verejných priestranstvách obojstranným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m so zarážkou vysokou najmenej 0,15 m. Priechody nad výkopom hlbokým viac ako 1,5 m musí byť vybavený obojstranným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m so zarážkou najmenej 0,15 m. Okraje výkopu nesmú byť zaťažované do vzdialenosti 0,5 m od hrany výkopu žiadnym materiálom (ani vykopaným).
- 7.2.9** Vo výkope hlbokom viac ako 1,5 m, ak sa v ňom pracuje, sa musia zriadiť zostupy výstupy vzdialené od seba najviac 30 m.
- 7.2.10** Pri prerušení zemných prác sa zabezpečí pravidelná kontrola a údržba zábran, paženia, priechodov, výstražných a osvetľovacích telies.
- 7.2.11** Pri súbežnom strojovom a ručnom vykonávaní zemných prác sa nikto nesmie zdržiavať v nebezpečnom dosahu stroja. Ak obsluhujúca osoba nemá dostatočný výhľad na všetky miesta ohrozeného priestoru, nesmie pokračovať v práci.
- 7.2.12** Pri doprave materiálu do výkopu alebo z výkopu sa nesmie nikto zdržiavať v ohrozenom priestore.
- 7.2.13** Pri zistení nebezpečných predmetov, munície alebo výbušnín sa musia práce zastaviť až do odstránenia týchto predmetov.
- 7.2.14** Pred začatím betonárskych prác musí byť celé debnenie, hlavne podpery, riadne prehliadnuté a závady odstránené. Prevzatie a kontrola musia byť zapísané v stavebnom denníku zodpovedným pracovníkom.
- 7.2.15** Postup ukladania betónovej zmesi musí byť v súlade s technologickými postupmi.
- 7.2.16** Výkopy v obývanom území, na verejných priestranstvách a v uzavretých priestoroch musia byť zabezpečené zakrytím zakryté alebo opatrené zábradlím príp. inou prekážkou.
- 7.2.17** Zvislé steny výkopov v zastavanom území musia byť zabezpečené proti zavaleniu od hĺbky väčšej ako 1,3 m, v nezastavanom území od hĺbky väčšej ako 1,5 m.
- 7.2.18** Pri práci na svahoch so sklonom väčším ako 1:1 a výške väčšej ako 3 m sa musia vykonať opatrenia proti sklznutiu zamestnancov, zosunutiu materiálov.
- 7.2.19** Pri nepriaznivých poveternostných podmienkach, pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu stability svahu, nesmú sa zamestnanci zdržiavať na svahu a pod ním.
- 7.2.20** Ak zamestnanec musí vstupovať do výkopu musí byť tento zapažený po celej dĺžke. Je zakázané vstupovať a vykonávať práce v nezabezpečenom výkope zodpovedajúcim zapažením.

Upozornenie: Od ustanovení vyhl. č. 147/2013 Z. z. je možné sa odchýliť na nevyhnutne nutnú dobu v prípadoch, keď hrozí nebezpečenstvo z omeškania pri záchrane ľudí alebo pri likvidácii závažnej prevádzkovej nehody, pokiaľ budú vykonané najnevyhnutnejšie bezpečnostné opatrenia.

7.3 Doprava materiálu ako zdroj ohrozenia

Ide o dopravu materiálu na stavenisko a po stavenisku, na miesta stavebných prác, vrátane vertikálneho transportu zaistenie, priestoru manipulácie s materiálom proti vstupu nepovolovaných osôb, priebežná očista vnútrostaveniskových komunikácií od blata, obmedzovanie prašnosti kropením, zametáním, očista mechanizmov od nečistôt pred opustením pracoviska. V prípade možnosti komplikácie dopravnej situácie (sťaženie alebo zablokovanie prejazdu komunikácií behom nakladania/skladania) bude riešené odklonenie dopravy (reguláciou dopravy) vyškolenou osobou, dočasná inštalácia výstražných a zákazových tabuliek BOZP, pre nočné obdobie výstražné značky svetelné.

7.4 Stroje na zemné práce

Všetky dopravné prostriedky, stroje na zemné práce a na manipuláciu s materiálom musia byť:

- odborne navrhované a konštruované podľa ergonomických zásad,
- udržiavané v prevádzkyschopnom stave,
- správne udržiavané.

Vodiči a obsluha strojov na zemné práce a na manipuláciu s materiálom musia byť odborne spôsobilí.

Musia sa vykonať opatrenia na zabránenie pádu dopravných prostriedkov, strojov na zemné práce a na manipuláciu s materiálom do výkopov alebo do vody.

Stroje na zemné práce a na manipuláciu s materiálom musia byť vybavené takými konštrukciami, ktoré vodiča chránia pred pritlačením pri prevrátení alebo pred padajúcimi predmetmi a materiálmi.

Pri práci so strojmi, pracovnými nástrojmi alebo stavebnými mechanizmami, možný úraz elektrickým prúdom a pádom zdvíhaného bremena, zavalením a zasypaním osôb pádom do hĺbky a pod. Musia sa dodržiavať podmienky BOZP pri stavebných prácach s použitím stavebných strojov.

Pre účely stavby použiť stavebné stroje, ktoré sú nepoškodené a spĺňajú podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia.

Zhotoviteľ je povinný vydať pokyny na obsluhu a údržbu strojov, ktoré obsahujú požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a prevádzky. Pokyny na obsluhu a údržbu musia podľa druhu stroja obsahovať:

- povinnosti obsluhy pred začatím prevádzky stroja v zmene,
- povinnosti obsluhy počas prevádzky stroja,
- rozsah, lehoty a spôsob vykonávanej údržby, vrátane revízií,
- spôsob zabezpečenia stroja počas prevádzky, pri premiestňovaní, odstavovaní z prevádzky, opravách a proti nežiaducemu uvedeniu do chodu,
- spôsob dorozumievania a dávania návěstí,
- umiestnenie a zabezpečenie stroja po skončení prevádzky,
- zakázané úkony a činnosti,
- spôsob a rozsah záznamov o prevádzke a údržbe stroja.

Pokyny na obsluhu a údržbu stroja sa nemusia vydávať, ak požiadavky uvedené v predchádzajúcom odstavci sú stanovené v technických normách alebo v návode na obsluhu a údržbu od výrobcu. Návod výrobcu musí byť v jazyku slovenskom alebo českom. Pokyny alebo návod na obsluhu a údržbu stroja sa musia umiestniť na určenom mieste.

7.4.1 Podmienky prevádzkovania strojov

Na strojoch a technických zariadeniach sa musí viesť predpísaná prevádzková dokumentácia.

Zmeny na strojoch a technických zariadeniach sa musia vyznačiť v ich technickej dokumentácii.

Pracovné prostriedky vrátane zariadení, strojov a ručného náradia s pohonom alebo bez neho použité na stavbe musia byť:

- odborne navrhované a vyhotovované podľa ergonomických zásad,
- udržiavané v prevádzkyschopnom stave,
- používané len na práce, pre ktoré boli navrhnuté a vyrobené,
- obsluhované odborne spôsobilými osobami.

Poznámka:

Zariadenia a pracovné prostriedky s tlakovým médiom musia byť kontrolované v súlade s predpismi a pravidelne prehliadané a skúšané.

- Stroje môže samostatne obsluhovať len osoba na túto činnosť odborne spôsobilá. Musí byť najmenej raz za 2 roky školená a preskúšaná z predpisov na zaistenie bezpečnosti práce.
- Ak stroj patrí do skupiny vyhradených technických zariadení, musí obsluha spĺňať aj požiadavky určené na jeho obsluhu.
- Obsluha sa musí plne venovať ovládaniu stroja tak, aby nebola ohrozená bezpečnosť osôb, stroja a konštrukcií.
- Obsluha je povinná oboznámiť sa pred začatím prác so záznamami a prevádzkovými odchýlkami zistenými počas predchádzajúcej pracovnej zmeny.
- Obsluha je povinná pred začatím prác prezrieť stroj a príslušenstvo a skontrolovať, či ovládacie, oznamovacie a bezpečnostné zariadenia sú funkčné.
- Ak zistí obsluha chybu alebo také poškodenie, ktoré by mohlo ohroziť bezpečnosť práce a prevádzky, ktorú nie je schopná sama odstrániť, nesmie stroj uviesť do prevádzky a musí chybu ohlásiť zodpovednému pracovníkovi na stavbe.
- Ak takúto chybu zistí počas prevádzky, stroj sa musí ihneď zastaviť a bezpečne zaistiť proti nežiaducemu spusteniu.
- Počas prevádzky musí obsluha sledovať chod stroja a zistené chyby zaznamenať do prevádzkového denníka a tam, kde je to predpísané, zaznamenať i ďalšie údaje.
- Zhotoviteľ musí zabezpečiť pracoviská, priestory a komunikácie tak, aby boli dostatočne osvetlené (prirodzeným aj umelým osvetlením).
- Pri nedostatočnom prirodzenom osvetlení povrchu sa musia používať prenosné svietidlá schválené aj do podzemia.
- Osvetlenie pracovísk, priestorov a komunikácií musí byť umiestnené tak, aby nebolo zdrojom úrazu.

7.5 Zakázané činnosti

- Uviesť do činnosti a používať stroj, ak sú okrem obsluhy v jeho nebezpečnej blízkosti ďalší pracovníci;
- Uvádzať do chodu a používať stroj, ak je odmontované alebo poškodené niektoré ochranné zariadenie;
- Odstraňovať za chodu odpad z nebezpečných miest, ak to nie je technicky riešené alebo povolené v návode na obsluhu;
- Dotýkať sa pohybujúcich sa častí strojov telom alebo predmetmi a náradím držaným v rukách okrem prípadov, ktoré pripúšťa návod na obsluhu;
- Pracovať so strojom za zníženej viditeľnosti, ak pracovný priestor stroja a pracovisko nie sú dostatočne osvetlené;
- Pracovať so strojom, v ktorého nebezpečnej blízkosti sú iné stroje alebo dopravné prostriedky s výnimkou tých, ktoré pracujú vo vzájomnej súčinnosti so strojom;
- Premiestňovať a prepravovať pracovníkov na stroji alebo v jeho pracovnom zariadení, ak to nie je výrobcom povolené;
- Pohybovať pracovným zariadením nad pracovníkmi a nad obsadenou kabínou vodiča dopravného prostriedku;
- Pracovať so strojom a pracovným nástrojom v mieste, na ktoré nie je z miesta obsluhy vidieť a kde by mohlo nastať ohrozenie pracovníkov alebo iného zariadenia;
- Ovládať stroj nebezpečným spôsobom, ktorý vyvolá nežiaduce rozrúpanie pracovného zariadenia;
- Pohybovať sa so strojom alebo s jeho pracovným zariadením alebo inými vyčnievajúcimi časťami v ochrannom pásme elektrického vedenia, ak nie sú dodržané bezpečnostné požiadavky;
- Jazdiť cez elektrické káble, ak nie sú vhodne chránené proti mechanickému poškodeniu;
- Opustiť miesto obsluhy stroja, ak je stroj alebo jeho pracovné zariadenie v chode;

- Vykonávať údržbu, čistenie a opravy, ak nie je stroj a jeho pracovné zariadenie zabezpečené proti samovoľnému pohybu a náhodnému spusteniu a ak nie je vylúčený styk pracovníka s pohybujúcimi sa časťami stroja;
- Vykonávať opravy na pásoch stroja s pásovým podvozkom, ak nie je stroj zabezpečený proti samovoľnému pohybu;
- Pohybovať sa po stroji mimo určených prístupov;
- Vyradovať z činnosti bezpečnostné, ochranné a poistné zariadenie a meniť ich predpísané parametre;
- Fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom pri kontrole a čerpaní PHM a pri používaní ľahko zápalných čistiacich prostriedkov;
- Používať otvorený oheň na uľahčenie spúšťania motora;
- Okrem osobných potrieb obsluhy umiestňovať do kabíny akékoľvek ďalšie veci (nádrie, laná, schránky na mazivo, čistiace prostriedky a pod.), ak na tento účel nie je kabína vyhradená uzatvorená schránka;
- Zavesovať bremená na koniec pracovného zariadenia je nedovolené.

7.6 Rýpadla a nakladače, dózery

Vodič je povinný pri rýpaní pozorovať rez a pracovnú plošinu a sledovať, či sa neprejavujú príznaky prípadného zosunu hmôt.

Ak zistí nebezpečenstvo zosunu, je vodič povinný zastaviť rýpanie, odísť so strojom na bezpečné miesto, upozorniť ohrozených pracovníkov a vzniknutú situáciu ohlásiť. Manipulovať s lopatou nad kabínou vodiča dopravného prostriedku je zakázané. Lopata sa môže čistiť len pri vypnutom motore stroja a na mieste, kde nehrozí nebezpečenstvo zosunu hmôt. Lopata sa pri tom musí položiť a mať uzatvorenú klapku. Po vyčistení lopaty je vodič povinný sa presvedčiť, či pracovník, ktorý čistil lopatu, je v bezpečnej vzdialenosti. Zavesenie bremena a manipulácia s ním sa musí vykonávať podľa podmienok výrobcu stroja. Pri prevádzke nakladača alebo rýpadla sa nikto nesmie zdržiavať v dosahu pracovného orgánu stroja. Pomocník vodiča (mazač) sa môže zdržiavať len v miestach a za podmienok určených vodičom alebo prevádzkovou dokumentáciou. Z určeného miesta sa môže vzdialiť len so súhlasom vodiča. Mazač je povinný vodičovi vždy oznámiť začatie a ukončenie svojej práce. Stroje sa musia vybaviť dvoma podkladacími klinmi proti samovoľnému pohybu.

7.7 Vŕtačky a vŕtacie kladivá, ručné rotačné nástroje

Pri používaní vŕtačky a vŕtacieho kladiva a ručných rotačných nástrojov je zakázané:

- rukou usmerňovať vrták alebo vrtnú tyč,
- používať elektrický pohon na otáčanie vrtáka, ktorý uviazol vo vývrte,
- vŕtanie s vyfukovaním vrtej drviný bez zneškodňovania prachu,
- odpájať protiprašné zariadenie.

7.8 Dopravné cesty

Dopravné cesty sa musia udržiavať a značiť tak, aby zodpovedali prevádzkovým podmienkam, a aby preprava po nich bola vždy bezpečná. Dopravné cesty, ktoré sa križujú alebo zbiehajú, sa musia vybaviť zabezpečovacím zariadením alebo sa musia určiť také opatrenia, aby nemohlo dôjsť ku zrážke. Zabezpečovacie zariadenie sa musí skonštruovať tak, aby aj pri poruche bola zaistená bezpečnosť práce a prevádzky. Na dopravných cestách s nepretržitou dopravou, cez ktoré treba prechádzať, musia sa zriadiť priechody (mostíky, podchody a pod.). dopravné cesty, ktoré sa nesmú používať na chôdzu počas prepravy, musia sa na miestach prístupu k nim označiť zákazom.

7.9 Manipulácia s bremenami

Pracovníci poverení viazaním a zavesovaním bremien musia mať kvalifikáciu viazača alebo sa musia na túto prácu zacvičiť a ich spôsobilosť sa musí pravidelne overovať.

- Viazač je povinný pred uviazaním bremena prehliadnuť dielce i závesné oká (háky, skrutky a pod.).
- Viazacie prostriedky sa musia v zime čistiť od snehu a námrazy. Je zakázané zdvíhať zasypané, upevnené, primrznuté alebo prilepené bremená vytrhávaním a odtrhávaním, pokiaľ nepoznáme bezpečne silu k tomu potrebnú alebo ak zariadenie je vybavené preťažovacou poistkou.
- Pred zdvíhaním a ďalšou manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu, prípadne pádu jeho častí.

- Ostré hrany bremena, ktoré by mohli poškodiť viazací prostriedok, sa musia vhodným spôsobom chrániť.
- Pred vlastným zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zavesenia jeho nadvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn na zdvíhanie.
- Nikto sa nesmie zdržiavať pod dopravovanými bremenami ani v ich blízkosti.
- Ten, kto zavesil bremeno, riadi jeho pohyb až do úrovne miesta jeho osadenia.
- Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň jeho osadenia a na osadenie dáva pracovník na to určený a stojaci na tejto úrovni.
- Na dosiahnutie plynulého pohybu bremena v prípade nutnosti treba použiť pomocné laná. Pomocné lano sa nesmie omotať alebo inak upevniť na častiach tela pracovníka.
- Pre viazanie bremien platia osobitné predpisy (STN 27 0143, 27 0144 - Zdvíhacie zariadenia, prostriedky pre viazanie, zavesenie a uchopenie bremien).

7.10 Skladovanie hmôt a materiálov

- Umiestnenie skládok a skladísk v ochranných pásmach sa musí riešiť podľa § 9 Príloha č. 1 ods. 5 a 6 vyhlášky MPSVaR SR č. 147/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.
- Trvalé skladovacie plochy musia byť rovné, odvodnené, spevnené a označené bezpečnostnými tabuľkami so zákazom vstupu nepovolaných osôb.
- Skládkové plochy a plochy vhodné pre zariadenie staveniska jednotlivých stav. úsekov sú riešené v rámci PD. V dokumentácii je spracovaná problematika prívodu energie a sietí pre zariadenia staveniska a na stavenisko. Stavebný materiál a konštrukčné prvky sa môžu skladovať len na vyhradených vhodných miestach podľa pokynov hlavného zhotoviteľa. Skladovanie stavebného materiálu mimo zariadení staveniska je možné len vo výnimočných prípadoch a na nevyhnutnú dobu, pričom je nutné materiál uskladniť tak, aby neprekážal a neohrozoval zamestnancov a premávku na verejných komunikáciách.

7.10.1 Skladovanie objemných materiálov

Zariadenie skládok a skladísk, prípadne oporné konštrukcie musia byť vyhotovené tak, aby umožňovali ukladanie, skladovanie a odoberanie kusového materiálu, kvapalín a obalov v súlade s požiadavkami výrobcu, prípadne osobitných predpisov.

Konštrukčné prvky, ktoré by pri skladovaní na seba tesne doľahli a nemajú úchytné prvky, ktoré by umožňovali bezpečné uchopenie, prípadne zavesenie (oká, dráždla a pod.), musia sa uložiť na podložky; guľatina a vrstvené podklady sa nesmú použiť.

Kusový materiál pravidelných tvarov sa môže skladovať ručne do výšky 2 m. Kusový materiál nepravidelných tvarov (kameň, nepravidelné tvarovky a pod.) sa môže v pevnej hranici rovnať ručne do výšky 1,5 m. Rúry, trubky a guľatina sa musia zabezpečiť proti zosunutiu.

Vrecia so sypkým materiálom sa môžu ručne ukladať do výšky 1,5 m, pri ukladaní mechanizovaným spôsobom do výšky 3 m. Okraje hromád sa musia zabezpečiť pomocným zariadením (oporou, stenou a pod.) alebo vrecia uložiť v bezpečnom sklone a väzbe, pri ktorej nemôže dôjsť k zosunutiu vrec.

Nádoby s kvapalinami musia byť uzavreté a uložené tak, aby plniaci (vyprázdňovací) otvor bol vždy hore. Sudy a podobné nádoby sa ukladajú stojato len v jednej vrstve. Ležato sa môžu ukladať vo viacerých vrstvách za predpokladu, že jednotlivé vrstvy budú vzájomne stabilizované, prípadne budú uložené v konštrukcii zabezpečujúcej ich stabilitu.

Upínanie a odopínanie viazacích prostriedkov pri manipulácii s materiálom sa musí vykonávať zo zeme alebo z bezpečných plošín alebo podláh tak, aby sa viazanie nevykonávalo vo väčšej pracovnej výške ako 1,5 m. Upínanie a odopínanie dielcov pri použití rebríkov sa podrobne upraví v technologickom postupe.

Sypký materiál sa môže voľne ukladať mechanizovaným spôsobom do akejkoľvek výšky, ak sa bude odoberať mechanizovaným spôsobom. Pri odoberaní materiálu sa musí zamedziť vytváraniu previsov.

Sypký materiál sa pri ručnom spôsobe môže ukladať len do výšky 2m. Pri ručnom odbere alebo odbere zhŕňacou mechanickou lopatou z hromád vyšších ako 2 m sa musí miesto odberu upraviť tak, aby nevznikali previsy a výška steny nebola vyššia ako 1,5 m.

Na skládke sypkých materiálov so spodným odoberaním sa osoby nesmú zdržiavať v nebezpečnej blízkosti odberného miesta.

Poškodený materiál sa musí označiť a osobitne uložiť spôsobom určeným v technickej dokumentácii alebo podľa pokynov zodpovednej osoby.

7.11 Nakladanie a vykladanie

Pri nakladaní vykladaní stavebného materiálu mimo zariadení staveniska je nutné zabezpečiť bezpečnosť zamestnancov i verejnosti spôsobilou a riadne poučenou osobou. Táto osoba zodpovedá za bezpečnosť nakládky a vykládky, najmä za to, aby sa nepovolané osoby nedostali do pracovného pásma používaných strojov (žeriavy, nakladače a pod. a do jazdnej dráhy vozidiel pri cúvaní, otáčaní a pod.).

Pri ukladaní materiálu musí byť zabezpečená jeho stabilita, bezpečný odber a manipulácia. Povrch miesta na skládku musí byť upravený so zreteľom na charakter skladovaného materiálu.

Do stohov, hraníc alebo stohových hromád možno materiál ukladať iba na pevnej, únosnej, odvodnenom a nešmykľavom podklade a smú sa do nich ukladať len rovnaké predmety nemenného tvaru.

Predmety, ktorých tvar sa mení sa smú stohovať do hromád len vtedy, ak sa vytvorili dostatočne šikmé alebo stupňovité steny. V prípade, že hrozí nebezpečenstvo zrútenia alebo zosunutia stohu, hranice alebo hromady, musia sa okamžite bezpečným spôsobom rozobrať.

Ukladať materiál na okrajoch nespevnených svahov sa zakazuje. Pri ukladaní materiálov je nutné ponechať dostatočné manipulačné priestory. Najmä je potrebné ponechať priestor pre bezpečnú manipuláciu a odber uskladneného materiálu (prístup a umiestnenie zdvíhacích mechanizmov, prepravných vozidiel a pod.)

Dovoz materiálu na stavenisko je nutné plánovať tak, aby bol na stavenisku uskladnený čo najkratšie a len na nevyhnutne potrebnú dobu. Materiál je nutné uskladniť tak, aby bol k nemu zabezpečený prístup.

Skladovací priestor musí mať výšku zodpovedajúcu spôsobu skladovania a použitej mechanizácii, priestor, v ktorom sa majú pracovníci pohybovať a pracovať, musí mať výšku v podzemí najmenej 1,8 m a na povrchu najmenej 2,1 m.

Spôsob skladovania hmôt a materiálov a šírka dopravných ciest musia zodpovedať používanej mechanizácii. Pri skladovaní sa musí zabezpečovať bezpečný prísun, ukladanie a odoberanie hmôt a materiálov. Skladovaný materiál musí byť uložený tak, aby bola po celú dobu skladovania zabezpečená jeho stabilita.

Pracovníci, ktorí majú pracovať v priestore skladovania, musia sa oboznámiť s rozdelením skladovacích priestorov pre jednotlivé druhy hmôt a materiálov a s podmienkami bezpečnosti práce a prevádzky pri skladovaní.

8. BEZPEČNÉ PRACOVNÉ POSTUPY

- Bezpečné pracovné postupy pre jednotlivé činnosti sú spracované v technologických predpisoch a pracovných postupoch.
- Zamestnanci zhotoviteľa musia byť preukazne zoznámení s bezpečnými postupmi.
- Povinnosťou pracujúcich je dodržiavať technologické, pracovné postupy, obsluhovať tie stroje, zariadenia, ktoré mu boli určené, dodržiavať bezpečnostné označenia, signály a vykonávať prácu na určenom pracovisku.

9. ZABEZPEČENIE PRACOVISKA

9.1 Udržiavanie poriadku a čistoty na stavenisku

Zhotoviteľ bude pravidelne vykonávať čistenie a bude sa starať o poriadok na svojich pracoviskách vrátane komunikácií v rámci ZS a bude dbať, aby sa pri preprave neznečisťovali hlavne verejné priestranstvá a komunikácie.

- Ďalej bude dbať, aby sa na stavenisku nehromadili obaly, odpady, odrezky a ostatný materiál mimo na to určených kontajnerov. Odpady sa budú triediť podľa druhu v zmysle platného zákona o odpadoch a pravidelne odvážať na riadené skládky na základe zmluvných vzťahov.

- Spôsob zabezpečenia kontajnerov na odpady na stavenisku bude vychádzať zo znenia kontraktu (ZoD) buď samotným zhotoviteľom alebo cez obstarávateľa. V prvom prípade zhotoviteľ písomne predloží obstarávateľovi spôsob čistenia svojho pracoviska a zabezpečenia likvidovania odpadu.

10. VYBAVENIE PRACOVNÍKOV ZHOTOVITEĽA OSOBNÝMI OCHRANNÝMI PRACOVNÝMI PROSTRIEDKAMI

Zhotoviteľ bude podľa svojej internej smernice poskytovať svojim zamestnancom pracovný odev a obuv s prihliadnutím na prácu v prostredí, v ktorom odev a obuv podliehajú mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu.

Kontrolné orgány zhotoviteľa a návštevy pracovísk zhotoviteľa pred vstupom na pracovisko budú vybavené základnými OOPP v zmysle ustanovení zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v znení neskorších predpisov a podmienok NV č. 396/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

10.1 Vybavenie OOPP

Pracovníci zhotoviteľa budú povinní nosiť pracovný odev a obuv v zásade po celý pracovný čas. Ochranu hlavy – prilbu budú musieť nosiť stále okrem prípadov, keď sa budú nachádzať v kanceláriách, sociálnych, hygienických a iných podobných zariadeniach.

- Pracovný odev musí byť vybavený reflexnými ochrannými pásmi pre pohyb pracovníka po pracovisku, na odeve musí byť viditeľné označenie alebo logo firmy zhotoviteľa.
- Zhotoviteľ zabezpečí svojim pracovníkom prostriedky OOPP v zmysle vypracovaných zásad z hľadiska vykonávanej činnosti (na ochranu očí, chrániče sluchu, vhodné 5-prstové rukavice a pod.). Pre práce vo výškach budú vybavení bezpečnostnými postrojmi, pásmi, pokiaľ pracovisko nebude vhodne vybavené kolektívnym zabezpečením proti pádu, prepadnutiu, sklznutiu.

11. POŽIARNA OCHRANA

- Zhotoviteľ a subdodávatelia sú zodpovední za protipožiarnu ochranu na svojom stavenisku a musia zabezpečiť prostriedky na uhasenie požiaru.
- Zhotoviteľ a subdodávatelia sú zodpovední za svoje pracoviská na stavenisku počas 24 hodín denne, sedem dní v týždni počas trvania kontraktu.
- Zhotoviteľ zabezpečí všetky činnosti vyplývajúce zo zákona NR SR č. 314/2001 Z. z o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č.121/2002. Z. z o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

12. ZDRAVOTNÁ SPÔSOBILOSŤ PRACOVNÍKOV

- Pri nástupe do práce a v súvislosti s výkonom práce sa posudzuje zdravotná spôsobilosť pracovníkov zhotoviteľa pracovnou zdravotnou službou.
- Posudzovanie upravuje Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zdravotná spôsobilosť na prácu sa posudzuje na základe zistenia zdravotného stavu pracovníka pri preventívnej, periodickej, a na základe týchto výsledkov môže zhotoviteľ zaradiť pracovníka na prácu a činnosti, ktoré sú v súlade s jeho zdravotnou spôsobilosťou.
- Zhotoviteľ neprijme tých pracovníkov do pracovného pomeru, ktorí nemajú kladný posudok zo zdravotnej prehliadky pre daný druh vykonávanej práce.
- Pracovníci sú vysielaní na periodické, vstupné a výstupné prehliadky v lehotách určených pre pracovnú činnosť.
- Tí, ktorí sa takýchto prehliadok nezúčastnia, nebudú môcť vykonávať pracovnú činnosť, ktorej výkon je podmienený kladným záverom prehliadky od lekára PZS.
- Zhotoviteľ nebude zamestnávať a zaraďovať pracovníkov na také práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu, schopnostiam a pre ktoré nemajú oprávnenia.
- Zhotoviteľ musí viesť evidenciu o vykonávaných školeniach, pridelených OOPP, oboznamovaní so základnou prevádzkovou dokumentáciou, s návodmi, pravidlami a ostatnými súvisiacimi dokladmi, potrebnými pre bezpečné vykonávanie prác na stavbe.

13. SÚVISIACE ZÁKONY, VLÁDNE NARIADENIA A VYHLÁŠKY

Bezpečnosť a ochrana zdravia

- Zákon č.124/2006 Z. z o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 311/2001 Zákonník práce v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 56/2018 Z. z. Zákon o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 50/1976 Z. z.. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 355/2007 Z. z.. o podpore verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení zákona č.140/2008 Z. z..
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
- Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.
- Nariadenie vlády č. 436/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strojové zariadenia.
- Nariadenie vlády č. 148/2016 Z. z. o sprístupňovaní elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu.
- Zákon č. 254/2011 Z. z. prepravovateľných tlakových zariadeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Nariadenie vlády č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných požiadavkách na pracovisko.
- Nariadenie vlády č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej práci s bremenami.
- Nariadenie vlády č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.
- Nariadenie vlády č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.
- Nariadenie vlády č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci.
- Nariadenie vlády č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacich s expozíciou hluku, v znení NV SR č. 555/2006 Z. z..
- Nariadenie vlády č. 416/2005 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacich s expozíciou vibrácií, v znení NV SR č. 629/2005 Z. z..
- Nariadenie vlády č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu.
- Nariadenie vlády č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení NV SR č. 300/2007 Z. z..
- Nariadenie vlády č. 356/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, v znení NV SR č. 301/2007 Z. z..
- Nariadenie vlády č. 83/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.
- Vyhláška č.147/2013 Z. z ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.

- Vyhláška č. 208/1991 Z. z. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel.
- Vyhláška č. 59/1982 Z. z. ktorou sa určujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení (v znení č. 147/2013 Zb., 484/1990 Zb.).
- Vyhláška 93/1985 Z. z. Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu o zaistení bezpečnosti práce pri stabilných zásobníkoch na sypké materiály.
- Vyhláška č. 508/2009 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení neskorších predpisov.
- Vyhláška č. 182/2013 Z. z. ktorou sa ustanovuje minimálne technické a prístrojové vybavenie na overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení.
- Vyhláška č. 75/1996 Z. z., Úradu bezpečnosti práce Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce č. 25/1984 Zb. na zaistenie bezpečnosti práce v nízkotlakových kotolniach.
- Nariadenie vlády č. 395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie OOPP.
- Vyhláška č. 77/1965 Z. z. Ministerstva stavebníctva o výcviku, spôsobilosti a registrácii obslúh stavebných strojov.
- Vyhláška č. 500/2006 Z. z. ktorou sa ustanovuje vzor záznamu o registrovanom pracovnom úraze.
- Zákon č. 124/2006 Z. z. Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 106/2018 Z. z. Zákon o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Vyhláška č. 453/2000 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia stavebného zákona.
- Vyhláška MV SR č. 719/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú vlastnosti prenosných hasiacich prístrojov a podmienky ich prevádzkovania a zabezpečenia pravidelnej kontroly.
- Vyhláška č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.
- Vyhlášky MV SR č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na požiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb v znení neskorších predpisov.

Legislatíva (zákazy a príkazy)

- Obmedzenie, vylúčenie zdroja rizika (použitím bezpečnejších látok, technológií)
- Tam, kde je to možné, má sa prispôbiť práca pracovníkovi
- Pre zníženie rizika nutné sledovať a využívať vývoj a technický pokrok
- Nutné je dávať prednosť kolektívnym bezpečnostným opatreniam, ktoré chránia viac pracovníkov súčasne
- Spravidla je nutné vzájomne kombinovať technické, organizačné, výchovné opatrenia
- Zavedenie a uplatňovanie plánovanej preventívnej údržby strojov
- Uvažovať s núdzovými opatreniami v prípade nepriaznivých poveternostných podmienok na nechránených pracoviskách
- Zdokonaľiť a skvalitniť systém bezpečnosti práce
- Zaisťovať realizáciu preventívnych opatrení pre zníženie rizík, včítane aktualizácie vyhodnotených rizík, ak príde ku zmene podmienok nebezpečenstiev a rizík

- V prípadoch, kde nie je možné riziká celkom eliminovať, je treba aspoň znížiť na najmenšiu možnú mieru a zostatkové riziko kontrolovať

14. REGISTER NEBEZPEČENSTIEV, HODNOTENIE RIZÍK A OPATRENIA

NT – netolerovateľné riziko- zákaz vykonávania prác bez odstránenia,

SV- stredne významné riziko – vybavenie OOPP,

TV- tolerovateľné riziko.

Stavba, prevádzka

Zemné práce, komunikácie, úprava spevnených plôch, sadové úpravy, kanalizácia,
energetické siete

Por. Č.	Druh procesu	Nebezpečenstvá	Vyhodno- tenie rizika	Bezpečnostné opatrenia na elimináciu alebo zníženie rizika	Spôsob ochrany	
					OOPP	Kolektívna
1	Zemné práce	Zosunutie zvislých stien	NT	Zabezpečenie staveniska, zabezpečenie stien pažením, zabezpečenie pracoviska, svahovanie výkopov, informovanie zamestnancov zákaz vstupovať do strojom vykpaných výkopov, ktoré nie sú zabezpečené pažením alebo, ochranným rámom, bezpečnostnou klieťkou,		Paženie, ochranná klieťka
2	Zemné práce	Zával pri uvoľnení	NT	Zabezpečenie prác podľa technologického postupu, zabezpečenie stien pažením, svahovanie výkopov, informovanie zamestnancov zákaz vstupovať do strojom vykpaných výkopov, ktoré nie sú zabezpečené pažením alebo, ochranným rámom, bezpečnostnou klieťkou,		Paženie, ochranná klieťka
3	Zemné práce	Zosunutie zeminy pri podkopávaní steny	SV	Prieskum pracoviska 'vykonávanie prác podľa projektu a Tchp nezaťažovanie hrán výkopu, zabezpečenie stien pažením, svahovanie výkopov, informovanie zamestnancov zákaz vstupovať do strojom vykpaných výkopov, ktoré nie sú zabezpečené pažením alebo, ochrannou konštrukciou		Bezpečnostné značenia
4	Búracie práce	Zosunutie a pád materiálu	TV	Vykonávanie prác podľa projektu a Tchp zabezpečenie ukladania materiálu sklon výkopu, zabezpečenie pracoviska, svahovanie výkopov, informovanie zamestnancov		Bezpečnostné značenia, postavenie zamestnanca

5	Zemné práce	Pád osôb do výkopu, ohrozenie dopravou	NT	Zaistenie staveniska ohradením ohradenie výkopov pevným ohradením, označenie, svetelné značenie, vymedzenie		Ohradenie
6	Zemné práce	Zasiahnutie osôb elektrickým prúdom	NT	Poučenie zamestnancov o vykonávaných prácach s elektrickými zariadeniami, zapínanie, vypínanie, pripájanie len predpísaným spôsobom a nepoškodenými zariadeniami, zákaz zasahovania do el. Zariadení, zabezpečenie prevádzky podľa podmienok výrobcu		Poučenie, odborný dohľad
7	Búracie práce	Strata stability objektu ohrozeného búraním	SV	Zabezpečenie objektu podľa projektovej dokumentácie, postup prác podľa Tchp, zabezpečenie priestorov		Vymedzenie priestorov
8	Zemné práce	Ohrozenie vodou, zosunutie zeminy	NT	Zabezpečenie pred veľkou vodou, porušením stien, pred začatím prác, zákaz práce		Zákaz práce
9	Búracie práce	Ohrozenie strojom	SV	Zabezpečenie priestoru stavebných prác		Zabezpečenie priestoru a vstupu zamestnanca
10	Zemné práce	Pritlačenie, prejdienie zrazenie osôb	SV	Vykonávanie prác podľa projektu, Tchp, pohyb zamestnancov		Zabezpečenie stien, vymedzenie priestorov
12	Zemné práce	Havária dopravného prostriedku prepravujúceho materiál	NT	Zaistiť kvalifikovanú, poučenú a zdravotne spôsobilú obsluhu, pravidelné preškolenia, dodržiavanie Tchp, organizácia dopravy		Kvalifikácii a školenia
13	Zemné práce	Poškodenie mechanizmu prevádzkou	TV	Nasadenie a používanie vhodných druhov mechanizmov a ich pravidelná kontrola a údržba,		Kontrola

14	Zemné práce	Ohrozenie zamestnanca prevádzkou strojov a vozidiel	SV	Dodržiavať dopravný poriadok, návody výrobcu, rýchlosť jazdy, signalizáciu, označenie, vykonávať údržbu		Bezpečnostné značky, Dopravno-prevádzkový poriadok
15	Zemné práce	Zasypanie výkopu poškodenie zariadení	SV	'Prieskum pracoviska 'vykonávanie prác podľa projektu, Tchp, zabezpečenie výkopu pažením, pri vstupe zamestnancov ochranným rámom, klieťkou, nezaťažovanie hrán výkopu		Paženie, ochranný rám, klieťka, vymedzenie priestoru
16	Zemné práce	Ohrozenie nakladaným materiálom	ST	'Vykonávanie prác podľa projektu, Tchp, zabezpečenie výkopu priestoru pri vstupe zamestnancov		
17	Zemné práce	Pád na rovine	SV	Odstránením akýchkoľvek komunikačných prekážok, elektrických káblov, komunikácií; ak nemožno pevné prekážky odstrániť použiť nábehové klíny alebo bezpečnostné značenie; udržiavanie komunikácií a priechodov voľne priechodných a voľných, bez prekážok,	Vhodná pracovná obuv	Vymedzenie a udržiavanie komunikačných priestorov
18	Pokládka debnení a ich demontáž	Ohrozenie	NT	Upevnenie materiálu, postavenie zamestnancov		Postavenie
19	Zemné práce	Zasiahnutie obsluhy	TV	Dodržanie Tchp, bezpečnostné predpisy, oprávnenie, postavenie zamestnanca pri vykonávaní činnosti		Vymedzenie priestoru
20	Búracie práce	Pád nezabezpečeného prvku	SV	Zákaz vykonávania prác bez zabezpečenia búraného materiálu postavenie zamestnancov		Vymedzenie

21	Zemné práce	Pád pri vykonávaní vodorovnej dopravy, manipulačných prácach	TV	Úprava pojazdnej plochy, vyrovnanie, spevnenie manipulačných plôch, dodržanie min. šírky pojazdových konštrukcií /rámp, nájazdov/ min. 60 cm, spoľahlivé zaistenie pojazdových prvkov proti pohybu		Vymedzenie priestoru, vyrovnanie komunikácií
22	Zdvíhací mechanizmus	Pády bremena po neodbornom uviazaní, rozhúpaní, vyšmyknutí slučky lana z háku	SV	Viazanie len oprávneným zamestnancom, správne zavesenie a uviazanie bremena , použitie vhodných viazacích prostriedkov k uchopeniu bremien s odpovedajúcou nosnosťou podľa druhu, vlastností a tvaru bremena, vylúčenie vstupu pod zavesené bremeno		Oprávnenosť obsluhy, vyznačenie hmotnosti, používanie prípravkov
23	Zdvíhací mechanizmus	Utrhnutie lán súčastí žeriavu	SV	Prevádzkovanie žeriavu bez chýb, používanie OOPP, navíjacie bubny, žľaby, uzemnenie, kontrolná, revízna činnosť, ' výstupné rebríky, ochranné koše na výstup; podľa prevádzkových pokynov, pri montáži sa musia použiť predpísané montážne a bezpečnostné prípravky	Ochrana tela, rúk a očí	Bezpečnostné prípravky
24	Izolačné práce	Ohrozenie chemickými látkami	SV	Vykonávanie prác podľa Tchp,		
25	Zdvíhací mechanizmus	Zasiahnutie el. prúdom	SV	Ochrana pred zásahom el. prúdom		Ochrana pred dotykom, kryty
26	Zdvíhací mechanizmus	Zachytenie, prejdenie osôb, zasiahnutie osôb materiálom	SV	Správna činnosť žeriavníka (dodržovanie bezpečnej vzdialenosti, usmerňovanie viazačom počas doby manipulácie s materiálom, zákaz vyradenia z funkcie bezpečnostného zariadenia, bŕzd, preťažovanie poistiek; zdvíhať a dopravovať bremená, ktoré svojimi rozmermi presahujú rozmery		Oprávnená obsluha, bezpečnostné predpisy

27	Zdvíhací mechanizmus	Vyšmyknutie tyčového materiálu z úväzku po náraze na pevnú prekážku a pád na pracovníka	SV	Správne zavesenie a uviazanie bremena, použitie vhodných viazacích prostriedkov k uchopeniu bremien s odpovedajúcou nosnosťou podľa druhu, vlastností a tvaru bremena, vylúčenie vstupu pod zavesené bremeno Priťahovanie alebo stavanie prvku šikmým ťahom		Oprávnená obsluha na viazanie
28	Zdvíhací mechanizmus	Ohrozenie lanom	TV	Riadny technický stav lana, predpísaná nosnosť, pravidelná kontrola; Ručné navádzanie je povolené len pri zdvíhacom zariadení vybavenom mikro-zdvíhom. Pri zavesenom prvku sa môže na nevyhnutne potrebný čas zdržiavať len zamestnanec poverený navádzaním so stabilné miesto		
29	Zdvíhací mechanizmus	Zasiahnutie obsluhy (šikmý ťah)	SV	Priťahovanie alebo stavanie prvku šikmým ťahom je povolené len zariadením, ktoré je na to prispôbené. Zákaz šikmého ťahu, zaistenie kolmosti osi kladky, 'nasmerovanie navíjaného lana		Zákaz šikmého ťahu
30	Zdvíhací mechanizmus	Pád materiálu na osobu	TV	Zaistenie materiálu, zákaz použitia. Kolektívne zaistenie, správne umiestnenie bremena, vhodné umiestnenie stanovišťa obsluhy,		Kolektívne zaistenie
31	Pracovný priestor	Zranenie očí, popálenie očí a tváre	TV	Používanie ochranných okuliarov alebo obličajového štítu	Ochranné okuliare, štít	
32	Pracovný priestor	Zranenie obsluhy popr. ďalších osôb v okolí brúsky zasiahnutím úlomkami a časticami kotúča (týka sa i rezacích brúsok a rozbrusovačiek s tenkými rezacími kotúčmi k deleniu materiálu)	TV	Správne skladovanie a zaobchádzanie s kotúčmi, použitie nepoškodeného vyskúšaného kotúča a jeho správne upnutie; pred upnutím brusného kotúča zistiť jeho vhodnosť pre brúsku, prehliadkou a poklepom overiť jeho neporušenosť; po upnutí kotúča vykonať skúšku	Ochrana tela, očí, nôh	

33	Pracovný priestor	Pohmoždenie nôh	Tv	Správna manipulácia, držanie obrobku; používanie podperky okrem jemného brúsenia nástrojov; používanie oopp topánky s oceľovou špicou	Ochrana nôh	
34	Pracovný priestor	Zranenie rúk o ostré hrany	Tv	Používanie ochranných rukavíc (dlaňovíc);	Ochranné rukavice	
35	Pracovný priestor	Zhmoždenie, nôh následkom pádu	Tv	Správne uchopenie a držanie materiálu, používanie oopp;	Ochrana tela, rúk, nôh	
36	Pracovný priestor	Zavalenie, pád	Tv	Používanie podpier, zabezpečenie stroja		
37	Pracovný priestor	Porezanie, poškrabanie	Tv	Ukladanie a umiestňovanie zariadení tak aby neohrozovali zamestnancov, farebné označenie nebezpečných miest, používanie oopp	Ochrana tela, rúk, nôh	
38	Pracovný priestor	Úrazy očí	Tv	Používanie sekáčov, priebojníkov, hlavičkárov kladív a podobných náradí bez trhlín otrepov; používanie nepoškodených nástrojov	Ochrana zraku	
39	Pracovný priestor	Popálenie zamestnancov, otrava, pád, pritlačenie, porezanie, prirazenie končatín, poškodenie zraku poranenie pomocníkov a okoloidúcich	Tv	Označenie pracoviska; kvalifikačné predpoklady oprávnenie na vykonávanie zvaračských, rezačských prác s preskúšaním každé 2 roky; pracovisko musí zodpovedať STN 05 0600, kontrola pred začatím zvarovania používanie oopp; z okolia pracoviska odstrániť všetky horľaviny	Oopp pre zvarača a pomocníkov	Označenie pracoviska

**Vzory zápisov pri odovzdávaní a prevzatí staveniska
Z Á P I S
o odovzdaní a prevzatí staveniska (pracoviska)**

zo dňa
medzi objednávateľom:
so sídlom , tel.:
zastúpeným
p. , (ďalej len odovzdávajúci)

a

zhotoviteľom:
so sídlom , tel.:
zastúpeným
p. , (ďalej len preberajúci)

• **Vymedzenie rozsahu a priestoru odovzdávaného staveniska (pracoviska):**

.....
.....
.....

• **Vstup na stavenisko vrátane prístupových ciest:**

.....
.....
.....

• **Vedúci pracovník zhotoviteľa určený k osobnému rokovaniu s právomocou samostatne rozhodovať:**

I.

Zástupca odovzdávajúceho p. vykonal pred prevzatím staveniska (pracoviska) spolu s preberajúcim kontrolu odovzdávaného staveniska (pracoviska z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom a ochrany životného prostredia a nenašiel na odovzdávajúcom stavenisku (pracovisku) žiadne chyby, ktoré by ohrozovali prevádzku stavby alebo zákonom chránený obecný záujem, hlavne bezpečnosť života a zdravia ľudí na stavbe (pracovisku). Zástupca preberajúceho bol oboznámený s plánom bezpečnosti práce. S týmito skutočnosťami oboznámil zástupcu preberajúceho p. vrátane príslušných predpisov BOZP, OPP a OŽP, ktoré sú pre odovzdávané stavenisko (pracovisko) záväzné a so zvláštnosťami stavby, ktoré preberajúci rešpektuje v plnom rozsahu. Súčasne oboznámil odovzdávajúci preberajúceho s:

- a) smerovými a výškovými bodmi, vytýčením podzemných a nadzemných rozvodov, ktoré nie sú uvedené v predpísanej projektovej dokumentácii.

- b) požiarňmi poplachovými smernicami stavby, hasiacimi prostriedkami, s priestormi so zvýšeným požiarňm nebezpečenstvom; prevádzkovo dopravným poriadkom stavby; bezpečnostňm značením a výstražňmi signálmi,
- c) zdrojom vody a napojením na kanalizáciu
- d) skladovými plochami a so skladmi,
- e) miestnymi pomermi a skutočnosťami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť osôb alebo majetku
- f) umiestnením hlavného vypínaču elektrickej energie, hlavného uzáveru vody a plynu.

Po vykonanej prehliadke staveniska (pracoviska) zástupcami oboch strán konštatujú, že neboli nájdené chyby brániace zhotoveniu prác v zmysle uzavretej zmluvy o dielo (objednávky) č.....zo dňa:.....

II.

Odvzdávajúci určuje tieto napájacie bod(y) elektrickej energie pre preberajúceho:

Umiestnenie elektrického napájacieho bodu:.....

hlavný istič pred elektromerom:.....,

počiatočný stav:

Požadované hodnoty - výkon : kW; predpokladaná spotreba kWh/mes.

Preberajúci je povinný pred napojením spolupracovať s povereným prevádzkovým elektrikárom stavby.

- Preberajúci sa oboznámil s umiestnením hlavného (úsekového) vypínača elektrického prúdu.
- Preberajúci zabezpečí kompenzáciu vlastného odberu na $\cos \varphi$ 0,95 –0,97
- Všetky el. zariadenia a rozvody preberajúceho musia zodpovedať platným STN a bezpečnostňm predpisom. Za ich stav zodpovedá v plnom rozsahu preberajúci prostredníctvom svojho zamestnanca s odpovedajúcou kvalifikáciou:

.....
meno a priezvisko *dátum narodenia* *telefón*

- El. zariadenia preberajúceho nesmie ohrozovať svojim stavom zamestnancov odovzdávajúceho a iných osôb;
- Zariadenie preberajúceho musí mať hlavný vypínač s výstražňm označením: „HLAVNÝ VYPÍNAČ - VYPNI V NEBEZPEČENSTVE“
- Zástupca zhotoviteľskej firmy prehlasuje, že jeho zamestnanci sú preškolení a preskúšaní podľa § 20 vyhlášky MPSVaR SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia, a budú dodržiavať pri všetkých prácach bezpečnostné predpisy a platné normy súvisiace s týmito prácami.
- Súčasťou odovzdania **je / nie je** odovzdanie rozvádzača elektrickej energie umiestneného:

III.

Zhotoviteľovi sa zakazuje používať lešenie objednávateľa aj ostatných zhotoviteľov pôsobiacich na stavenisku (pracovisku) bez jeho riadneho odovzdania v zmysle § 14 Príloha č.6 bod 4.2 vyhlášky MPSVaR SR č. 147/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností. Vlastné lešenie zhotoviteľa musí zodpovedať STN 73 8101; 73 8107; 73 8311, u systémových (dielcových) lešení, návodom k montáži a použitiu výrobcu.

IV.

Preberajúci zabezpečí na prevzatom stavenisku (pracovisku) dodržiavanie predpisov **o ochrane pred požiarmi**, hlavne zákon č. 314/2001 Z. z., o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, vyhlášku MV SR č. 121/2002 Z. z., o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. V tomto zmysle je povinný poučiť svojich zamestnancov o vykonávaní prác s otvoreným ohňom len s vedomím vedenia stavby, ktoré musí zabezpečiť podmienky z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti. Práce s otvoreným ohňom v miestach so zvýšeným požiarnym nebezpečenstvom je možné vykonávať len na **písomné povolenie** zhotoviteľa pred začatím týchto prác s presne určenými podmienkami z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti. Podrobné podmienky opatrení činností spojených so zváraním, s tepelným delením a s ďalšími spôsobmi spracúvania kovov sú uvedené v § 5 vyhlášky MV SR č.121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. Písomné povolenie na takéto činnosti sú uvedené v Prílohe č.1 citovanej vyhlášky.

V.

Preberajúci zabezpečí na prevzatom stavenisku/pracovisku predpísané podmienky **ochrany životného prostredia**. Odpady vzniknuté jeho činnosťou bude priebežne likvidovať v súlade so zákonom č. 223/2001 Z. z. zákon o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom č. 405/2008 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch v znení neskorších predpisov a zákonom č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon).

VI.

- a) Preberajúci odovzdá objednávateľovi menný zoznam všetkých jeho zamestnancov a i jeho zhotoviteľov, ktorí budú pracovať na odovzdanom stavenisku (pracovisku). Zoznam bude v priebehu prác priebežne doplňovať.
- b) Preberajúci prehlasuje, že jeho zamestnanci a i jeho zhotovitelia sú preškolení z právnych a ostatných predpisov k zabezpečeniu bezpečnosti a ochrany zdravia v zmysle § 146, 147 zákonníku práce týkajúcich sa predmetu diela a zákona 124/2006 Z. z. v plnom znení.
- c) Preberajúci je povinný poučiť svojich zamestnancov hlavne o zákaze:
 - svojvoľného opúšťania z odovzdaného staveniska (pracoviska)
 - vstupu do iných častí stavby
 - používanie strojného zariadenia bez oprávnenia a vybavenia, bez vedomia vedenia stavby

- používanie alkoholických nápojov vrátane ich prinášania, drog a iných psychotropných látok vo všetkých priestoroch stavby (pracoviska).
- d) Preberajúci prehlasuje, že všetci jeho zamestnaní cudzí štátni príslušníci, ktorí pracujú alebo budú na stavbe (pracovisku) pracovať, majú platné povolenie k práci a pobytu v SR a majú platné skúšky pre výkon svojej práce.

VII.

Preberajúci predloží odovzdávajúcemu technologický postup vykonávania prác na:

.....

VIII.

Zástupca odovzdávajúceho požaduje od preberajúceho dodržiavanie ohlasovacej povinnosti voči objednávateľovi pri vzniku pracovného úrazu, prevádzkových nehôd (havárií) a porúch technických zariadení. Pri vykonávaní prác v čase pracovného voľna alebo pracovného kľudu bude v prípade mimoriadnej udalosti ihneď upovedomený inšpekčný technik objednávateľa a majiteľ alebo vedenie firmy, a to ako objednávateľa, tak zhotoviteľa.

IX.

Pri vykonávaní prác, ktoré môžu ohroziť zdravie a životy účastníkov stavby (pracoviska) sú zmluvné strany povinné s minimálne 3 denným predstihom oznámiť tieto skutočnosti pred zahájením prác.

X.

Preberajúci prevzal všetku zodpovednosť za zabezpečenie **bezpečnosti práce a ochrany zdravia, ochrany pred požiarom a ochrany životného prostredia** na odovzdanom stavenisku (pracovisku) vrátane el. zariadení a ním používaných lešení a za bezpečnosť a zabezpečenie odovzdaných objektov uvedených **v rozsahu odovzdávaného pracoviska**.

Za odovzdávajúceho p. (objednávateľ)

Za preberajúceho p.(zhotoviteľ):

Zástupca preberajúceho p.

vracia späť skôr prevzaté pracovisko dňom

Potvrdil:

meno a priezvisko, podpis
objednávateľ

meno a priezvisko, podpis
zhotoviteľ

Prílohy:

1. Zoznam zamestnancov zhotoviteľa a osôb samostatne zárobkovo činných
2. Zoznam zodpovedných TH zamestnancov zhotoviteľa vrátane dosiahnuteľného adresára pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti.

**Zápis o písomnom oboznámení objednávateľa a zhotoviteľov s možnými zdrojmi
nebezpečenstva a pracovných rizík na stavbe /pracovisku v zmysle Zákona 124/2006 Z. z.
v plnom znení**

§ 6 oboznamovanie a povinnosti, spolupráca na spoločných pracoviskách.

1. Zmluvné strany potvrdzujú, že zamestnanci objednávateľa i zhotoviteľských firiem sú v rámci pravidelného školenia BOZP preukázateľne oboznamovaní s vybranými ustanoveniami § 6 zákona č. 124/2006 Z. z. o BOZP, čo dokladajú pri podpise „Zápisu o odovzdaní a prevzatí pracoviska“ ktorý je doplnený o tento „Zápis“

Na každú rizikovú prácu musí byť spracovaný technologický postup a vypracovaný plán bezpečnosti práce s ktorým dotknutý zamestnanci sú s jeho obsahom oboznámení ešte pred zahájením týchto prác. Túto skutočnosť každý zamestnanec potvrdí svojím podpisom.

2. Podmienky vyplývajúce zo zákona sú:

Ak na jednom pracovisku plnia úlohy zamestnanci viacerých zamestnávateľov, je spolupráca zamestnávateľov pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci súčasťou zmlúv a musia sa vzájomne informovať o možných ohrozeniach. Každý zamestnávateľ je pritom povinný:

- a.) zaistiť, aby jeho činnosti a práca zamestnancov bola organizovaná a vykonávaná tak, aby súčasne boli chránení tiež zamestnanci iného zamestnávateľa, a
- b.) spolupracovať pri zaistení bezpečného, nezávadného a zdraviu neohrozujúceho pracovného prostredia pre všetkých zamestnancov na pracovisku.

Predmetom tohto zápisu je vzájomná informácia o:

1 - Práca vo výškach	6 - Búracie práce	11 - Elektrické zariadenia	16 – Auto opravy	21 - Mechanické náradie	
2 - Zemné práce	7 - Kryty strojov	12 - Nebezpečné látky	17 - Doprava cestná	22 - Výroba zmesí	
3 - Zaistenie otvorov	8 - Ochranné pásma	13 – Stavenisko	18 - Výr. a prevádzka budov	23 - Montážne práce	
4 - Zváranie vč. P-B	9 - Viazanie bremien	14 - Betón. práce	19 - Drevoobrábacie stroje		
5. - Obsluha strojov	10 - Vertikálna doprava	15 - Murárske práce	20 - Ručné náradie		
Ďalšie prerokované riziká					

Poznámka: 1) Zaškrtnite jednotlivé druhy rizík, na ktoré ste sa ako zástupcovia objednávateľa a zhotoviteľa vzájomne upozornili.

2.) Obsah rizík a opatrení - rámcove v prílohe; podrobnejšie v doporučenej publikácii.

V

dňa:

na stavbe:

Za objednávateľa:

Za zhotoviteľa:

zodpovedný THP, funkcia

zodpovedný THP, funkcia

adresa firmy, PSČ, telefón.....

adresa firmy, PSČ, telefón.....